

TURNIŠČE, Stara cerkev.

1

A középken egyhazi művészet kézikönyve Otte Henrik nyomán a magyar viszonyokhoz alkalmazva kidolgozta Czeber Béla. Budapest 1875. Str.108, 109, 110.

O Janezu Akvili in Turnišču po Remerju. /Resner Régi palképek Magyarországon poleg znanh nemskih spisev. Str.108 priřisuje mu slike v Dömlku /Kir.Mária-cell. Cerkev je sedaj šupa/.

Angelske oznanjenje - Marija steje sprejema angela in ima kreno na glavi, menda ker je iz kraljevske redbine, Turnišče, bitka sv.Ladislava pri Cserhalom/u/.

Zraven je v notesu pripis ed druge reke (Bačičeve?):

Turnišče 5.9.29. Prezbitერიj dovršen.Na južni steni v prvem polju v prvi plasti odlomek Poslednje sedbe (?) - V drugem polju spodaj v tretji plasti mogoče identično s slikarije v ladji - odlomek M.smrti in smrti Ježefa (?).Napis leve v apsidi: ihs

memento mei

iōhs aquila (Iz zvezka LII,1929,16.)

/Tu vránek neha./

Napis na slaveleku pod oknom v podstrešje, getska minuskula: Anne dñi.m°.CCC°.LXXX° nene § kl aug⁹ti v° § fctm /Glej skice niže!/ Lečile -§- spada k letnici, ker je večje; navadno lečilo je namreč pika.)

fctm

TURNIŠČE , stara cerkev 5.vrsta
fuit /četrtá vrsta/ ~~N~~ h° op° § etiā (?) meta/ndum est...

2

Napis v prezbitერიju na severni steni pod konzelo:

Anno § dni § m' § ccc° § lxxx° §

III° § fctm fuit ista...

in choro

V apsidi se južni napis še deloma čita:

Anno dni M°CCC°

od drugega samo še nerazločne sledi.

Na severni strani je vse nerazločno, čeprav se posame~~n~~ črke še slabo razločijo.

Pod streho: Na slavoletu na južni polovici bitka jezdecev s puščicami in meči, sinje ozadje, močne rne konture, koničaste čelade, največ v beli barvi, poleg tega sinjja in rdeča. Vrhnji rob ima na belem pasu črn napis v gotski minuskuli:

.....venerunt.z(^ent)-

re ~~re~~ babant . cū . btō . rege . ladislao . xxx ita . q . salomō vix evasit *si* (sed?)
načitljive unt.

Konturiranje zelo spretne in naglo.

V kotu pod to sliko vrh arhitekture, ki po giottesknem načinu visi kot napušč naprej; napisni trakovi nečitljivi.

Na južni steni je slikane samo polje do temena prve sosvednice. Zgornji pas: na levi grajska vrata, pred njimi pret vojaških oseb, na desni zidava neke cerkve, potem steber in lahno usločen lok s križno cvetko in grčastimi listi ter 3list spodaj, ki se pne do enakega drugega stebra. Pod njim bradat mož v meniški obleki, ki mu mlad človek v kožnati obleki poklada kremo na glave. Napis zgoraj gre čez obe, samo križ ga deli nad prvim stebrom: hic beat⁹ ladizla⁹ (sic!) / poprej sl!)

edificauit eccliam +

ing^o (q?) ibidē.

rnescit *

Pod prve slike v kotu vrh scene z getske hiše, v njej dve osebi, katerih prva drži drugega, ki se sklanja pred svetnikom, ki mu pelaga roke na glave in na rame. Napis: Hic veniens ananias ad saulum et tetigit...

Na severni strani na slaveleku ohranjen samo vrhnji del, napis nečitlj. Leva scena je imela poleg tega še štirioglate table s popelnoma izbrisanim napisem.

Od leve jahajo kenjeniki skozi vrata s cinami, na desni od vrat skupina ljudi, katerih prvi odpira vrata stolpastega poslepja, za katerim je cerkev. Prednji v skupini, prav majhen, je obrnjen čisto s hrbtom h gledalcu. Sledi bogata getska arhitektura giottesknega značaja, na strehi za vratmi je trikotno završeno čelo, na katerem se tri figure, bele na rdečem dnu, sred-

nja večja z detetom v naročju je M.b.Nate pogled v cerkev, katere prdnji del visi gietteskne v zrak in se odpira v trelistih, kjer 3 škefje m lije iz odprte knjige.

Na severni steni prva slika v ketu: v pokrajini z drevesi se bori ta objeta 2 vojščaka, eden ima koničaste čelade, drugi zadaj privihnjen koničast klebuk. V ospredju majhna žena s sekire v roki. Na desni od te scena v isti pokrajini je mladi s koničaste čelade nagnil glave premaganega bradatega naprej in žena seka s sekire za vrat premagancu. Napis nečitlj.

Pokrajina gietteskna, skale istotake, drevje brez bistvenega napredka.

Na levi od te uničena scena, katere je viden samo desni del: drveč konj, ki mu čez hrbet visi v ketu obglavljeni starec. Vidi se tudi par neg drugih bežečih konj. Slika na levi gietteskna pokrajina s krenastim drevjem v ozadju, spredaj pa beži proti desni skupina jezdecev s koničastimi klebuki, na enem konju ista žena, ki pozneje obglavlja. Na levi jezdec s koničastimi čeladami, ki streljajo na bežeče.

Na leve od te slike slika: Gozd drevja v ozadju, v ospredju giet t. skale, na desni leži in spi bradač, ki mu sedi ob zglavju pozneje orepana žena, na levi razsedlan konj. Nate scena z velikim mestom s stolpi. Na desni beži na konju brada z ženo, ki sedi za njim in gleda nazaj. Na levi pred mestom skupina vojakov s koničastimi pokrivali. Način slikanja na tej

steni v bistvu edgevarja enemu na južni steni, samo da se zdi skoraj male bolj barven. Slikarija se konča nad druge s sesvednice.

v apsidi: Na lvi precej pod zidcem rojstva Jezuseve. Marija z belim na robu nabranim pokrivalom okrog glave leži, zgornji del živeta je dvignjen in drži pred prsi povite dte Jezusa. Ima fine dolge prste, ~~in~~ velike oči, rdeče konture, nič medeliranja. Nad njeno glave angel z napisnim trakem ali neke vrste rjuhe. Tudi na desni pedoben angel z rjuhe v rekah. V ozadju hribi s pasečimi se ovci in spečimi pastirji, angel se prikazuje z goveroče geste. Nad Marije v ozadju neke vrste meške in bele pokrivala, nad nje se sklanjata vol in esel. Slike obreblja zgoraj črne-roza in umazane rumene slikan cikcakast pas z motivom stiliziranega cveta v trelist kempeniranega.

Spednji reb slikarije v kaleti rumen list na črnem dnu.

Na leku, ki se stopničaste oži k apsidi sem odkril sledove slikarije in sicer na južni strani v višini konzole v ketu od prs gori figure brez brade, ki se sklanja naprej proti slaveleku: bržkone kleči, roke ima pred seboj kakor v molitvi, nimb okrog glave. Ista tehnika kot starejša slikarija v apsidi, brez senčenja, samo konture. Ostanek svetlosinje in rumene ter bele v obrazu. Lok spremlja dekorativen pas iz listov, sreden enim v apsidi. Mogoče del Oznanjenja.

Na severni strani tega loka sem odkril v isti višini vrhnji del mnoge večje svetniške postave (brez brade), glava in del draperije. Ta je na freske slikana in dele iste roke kot aposteli na sev.steni prezbitorija. Nad nje sem pa že precej višje zadrl na prvotni glinasti emet in del obrobnega listnega pasu.

Glinasti emet sem v celi ploskvi konstatiral na sev.steni v prvem pelju pred apside, kjer mu pripada pas slikarije nad aposteli završen s karakterističnim listom v trikotu. Ohranjeni sta dve nerazločni sceni neke legende.

V naslednjem pelju po slavnopletu je nad slikami apostolov obledela, deloma še pod beležem slikarija na freske emet, pa starejša kot apostoli. Kjer sem poskušal nisem našel. glinastega emeta spodaj. Ohranjeni sta dve sceni v šilastem loku, katerih leva predstavlja Oznanjenje. Vidi se ohranjen angel z napisnim trakom na katerem se čita plene, dominus tecum. Marija v plavem plašču, sedi. Desna scena je nerazločna. v razsvetljavi.

Na južni steni sem emet z glino našel na obeh peljih, preke njega je v obeh novejši emet /freske/ z ostanki slik, obe sta nerazločni. Lok ob slavnopletu spremlja okrog in okrog napis v gotski minuskuli, ki je le deloma ohranjen. Na desni strani se vidi kes visečega baldahina v giotteskni maniri. Ta slikarija je istočasna s slikami angeljev na

4 svednih poljih ob slaveleku in verjetno tudi legenda sv. Ladislava. Angeli na svedu imajo napisne trakeve: Sanctus Dominus deus Sabaoth / Laudate Dm omnes angeli eius / tremi dominationes...virtutes / cherubim quoque ac seraphim nō ---

Napisni geveze za skupnost z Ladislaveve legende. Istetake ozadja. Felja eklepa ornamentika viječih se cikcakastih pasov in trikotnikov. Proti tej slikariji je ena apostolev greba in belj plastična, vsaj v gubah, obrazi se izmedelirani, kenture močne, noge nelepe, vsak apostol ima napisni trak s svojim imenom in s prstom kaže nanj.

Slikarija z napisom na slaveleku zunaj je nedvomno istočasna z srednje plastje v prezbiteriju. Ta ni bila dovršena, slikar apostolev je samo dovršil nedekenčane dele. Tudi te dele se zdi, da ni bile dovršene, ker je naslikal samo galerije apostolev, apsida pa jembila spleh samo nagle kar na belež poslikana. Na južni steni se zdi, da spleh ni slikal. Prvi mojster pa je končal v prvem severnem polju ob prezbiteriju zgeraj, do čim je južni dve obe poslikal. Slikar apostolev je deloma pustil prvetne slikarije, take na južni strani ob apsidi in nad drugim poljem z apostoli.

Aquilevo dele je s tem močne reducirane in se bo bržkone omejile na apostole, kvečjemu še na apsido.

Trta, ki obreblja slikarije ob keru na severni steni pod prvim oknom spominja na ene okrog slike sv. Krištofa pri prezidavi odkrite na Jave-

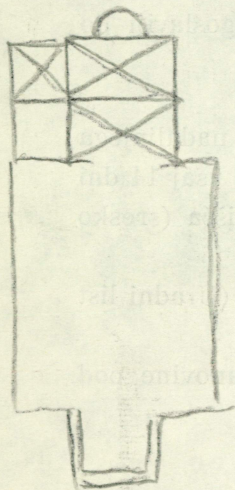
rju pri Škofji Loki, kar dokazuje, da je bil oni Krištof starejši kot sem domneval.

Arhitektura: Prvotna cerkev izgleda, da je obsegala sedanji prezbiterij, imela je polkrožno apside s prišiljeno kupolo, ohranjeno je še eno malo, šilasto, verjetno prvotno okno. Velike okne je plod gotizacije. Na južni strani je ob oknu na desni ohranjen vrh kristusove pedebe s kruno na glavi, desnice steguje pred se na svoje desne, kjer se slabo razloči druga postava, verjetno Marija, ki jo Jezus kruna. Na levo od okna se vidi same še figuraz z židovskim koničastim klebukom, obrnjena v svoje desne, a ne razločna v dejanju. Vse od prve plasti slik. Prezbitrij je ~~bil~~ bil obokan šele v gotski dobi in takrat prizidana zakristija v razmeri enega obokanega polja z lepim sklepnikom z zvite rastline, podobne kot v dominikanskem križnem hodniku v Ptuj. Drugo polje zakristije je pozneje zazidano. Prezbitrij prvotno ni bil obokan, kar dokazuje nesrazmerje sedanjega sveda, do apsidalnega loka. Križni svedi, rebra na geometričnih konzolah, deloma več delnih s krogičjem kot v Laškem in z velikimi resetami in sklepniki. Prvo polje ob apsi sveda ni bilo slikano. V steni na kor je ohranjen vrh okna s krogičjem, torej zvonik ni istočasen. Na levo in desno slaveloka v ladji po ena prišiljena odprtina, ki pa pri sedanjem svedu prezbitrija nikamor ne vodi in je pač ostanek prvotne arhitekture.

Sedanja ladja je imela prvotno raven, lesen strep, kar dokazuje slika -
 rija nad svodom. Pedaljšek spredaj ob zvoniku je poznejši. Na severni str a-
 ni je bil pred par leti odstranjen. Cerkev ima krog in krog pristrešen zi-
 dec, prav take zvenik in zakristija, vendar je pri novejšem delu zakristije
 nižji, pač pa v istem nivoju kot pri ladji. Pedaljšek zakristije ni gotski,
 zdi pa se, da je njegov zapadni, debeli zid tveril neke vrste opornik(?), ker
 se popolnoma odlečuje od ostalega zidu. Prezbiterij ima podstavek iz epek

epek z vrhom priekroženega profila, tudi iz opeke. Prve-
 tni omet je tudi zunaj - glina mešana z apnom. Prvotna okrogla
 apsida je obklesana, da izgleda gotške, prvotne je imela mzu-
 naj šilaste, stepničaste se poglobljajoče arkade, v katerij je
 edine stare okne. Arkade so šle okrog in okrog in jih je bi-
 le očitno 5. Dve sta uničeni, tri so ohranjene. Motiv se je
 mogoče nadaljeval na stenah ladje oz. sedanjega prezbiterja,
 ker se je vrh take niše brez stepničaste poglobitve, a z istim
 lokom na oglu južne stene ohranil.

Stele, XXXI, 15.4.1925

Napis na levi strani v apsidi:

----pletum fuit

iohis aquila

dve vrsti še nad tem

Na juž. steni prezbit. ob uničeni steni z arhitekturo: Hic presentatur adiesum[?]-----filio-----

Syri[?]

(Vse hipotetično, treba še študirati).

Stele, XLVII, 8.9.1929, str.6.

Napis ob sliki sv. Treh kraljev, gotskaminuskula, fraktura:aurum thus, mirram offerunt.... ob sliki darovanja v tempelju: Hic presentatur ad templum fili..... Symeon. Napisi angeljev na svodu: južni: troni doTaciones potestates, virtutes, zapadni: cherubus(!) q³ ac seraphin q' nō.ces. el.cot. v...Severni: sanctus dominus deus sabaoth, vshodni: candate dñm omnes angeli eius. Angelj sam pa ima napisni trak, ki je le še deloma čitljiv: cu angel... Od ostalih ima zap. :orglje, sev.gosli, južni kitaro. Evangelisti imajo napise

1. S.Martha Eu liber ? generanius itsu
2. S.Lucas ev. fuit in diebus / ferodis
3. S.Joanes ev In pncipio
4. S.Marcus ev.....ego.....

Napis na l. v polkupoli prezbitarija : Prvi dve vrsti nečitljivi

3. mento mei

4. John Aquila

Na sliki oznanenja v ladji na svodu je podpis: Ludoviars Sagorski pinxit 1868

V prezbitariju na sev steni v polju ob apsidi se je našla pod novejšim cementom zelo na tenko glinasto podlago naslikana prva plast slik predstavljajoča belo konjsko nogo in rdeče uzde nekega drugega konja, na temnem skoro črnem ozadju. Pržkone ostanek slike sv. 3 kraljev. V drugem pasu so apostoli, v tretjem nad njimi, ki zavzema sedaj uničeni vrh nekdanje kolonade apostolov se bleedi ostanki 4 slik prvotne plasti. Od prve na levi se je ohranilo samo nekoliko draperije in bel črno obrobljen delilni pas. V drigo so sledovi scene s 3 osebami, srednji je brezbrad menih v dolgi temni kuti z belim nimbo okrog glave, v desni drži pred prsmi nekaj belega (mogoče diakon sv. Jtefan), levo steza naprej, kjer je sled figure v rdeči obleki. Na njim razkoračena figura brez glave, steza roke naprej in je odeta do kolen v rumeno draperijo. Noge so bele.

3 slika: na d. velik tron brez naslanjala z rdečim podijem, rumenim opažem belim rob m sedne ploskve in rdečo blazino. Na njem sedi kralj odet v prijetno zeleno suknjo, odet v črno belo podšit plašč, z levo drži *zepter* z desno energično kaže naprej. Vrat je obrobljen z belim ovratnikom, glava je uničena.

Pred njim stoji močno razk razen mož v rdeči do kolen belo podšiti suknji.

gornji del uničen. Zadnji je figura v beli draperiji, zgoraj uničena.

4.slika, d pasu ohranjena naga figura z rokami spredaj na križ zvezanimi, ležeča. "predaj na levi rdeče obuta noga napoč klečeče figure, ki je sicer uničena in ki je nekaj hantirala okrog ležišča. Mogoče je to sv. -ovrenc na raznju?

Slike apstolov iz 1.1383 so združene vedno po tri in to pod eno arkado s tremi šilastimi loki, ki slone na dveh listnatih konzolah. Arkade završuje na vrhu ravna preklada, ki počiva nad vsakim stebrom na štirioglati konzoli. Naš slikar s loh ljubi konzole. Na loku apsida na levi strani, kjer je bila Madona za zobčasto završenim zidom, je na vsaki strani po ena perspekt. na znotraj obrnjena konzola, ki tvori okvir, podobno kot v "tuju v domin sam. Spodaj je rasel v sredi navzgor s pinijo v sredi, križna listni cvet.

Stele, LI, 1.8.1929, str.15-18:

"rezbiterij dovršen. V južni steni v prvem polju spod v tretji plasti mogoče identično s slikarijo v ladji, odlomek smrti Marije in smrti Jožefa?

Napis v apsidi na levi: itrs

memento mei

iohns aquila

tele, LII, 5.9.1929, str.16.

Pod sliko zidanja cerkve je viden del prizora z več osebami z napisom : Hic
veniens Ananias ad Saulum. Z. tetigit...

Na slavaloku ~~traven~~ vidna streha mekega poslopja in del vrhnjega napisa ter
del vijočega se traku s težko razločnim napisom. Nad bitko je napis: venerunt
.z. p̄babant eū b̄to. rege. ladislav. ita. ? salomō vig. enasit... drugo težko razloč-
no.

Nad zidanjem cerkve: hic beat? ladizla? +. edificavit ecc̄iam + ing^o. ibidē
requiesc(at) (zadnje nerazločno)

+o je že nad prizorom s sv. puščavnikom, ki mu drug svetnik polaga krono.

Na sev. steni. Nad počivajočim kumanom par črk? .cons --- (?) nad bojem s
Kumanom la? .secu (?)

Od prihodnje scene je ohranjeno samo na levi zadnji del konja. Na desno
grad, pred njim konj s katerega padata deklica in Kuman. Nad izborom in kro-
nanjem blede črke, nekatere razločne.

Na slavaloku na levi desni po en grb z volovsko glavo. Nad njim 2 vrsti slik
katerih gornje segajo nad strop. V tretji vrsti na levi počastitev sv. Miklav-
ža, na desni smrt sv. teta in napis pod oknom.

Na desni nad oltarjem dve vrsti, spodnja naključvana, na novejši slika se-
dečega kralja. Na južni steni ob slavaloku prizor v ladji. "ato Marija z detet
pred nj st ji sv. menih, ba imata napisni trak, nato prizor v gozdu z jele

Na vsi sev. steni, kjer je v sredi sv. Ana prizori iz legend z napisi. Ob koru bogata akantova trta. Zelo prepovedno govoreče geste svetnikih figur. Table z napisi. "ralji sedeči na tronih, borba z mečem ob drevesu. V višini strehe sv. Ane prizor z jezdec, ki jezdi iz ozadja, zopet napis o.--ins.rex

Stele, LIV, 26.1.1935, str. 3-5.

Freske v Crngrobu, na fasadi zunaj - freska Jezus nese križ - 2 razkoračena vojaka, eden v zeleni opravi, drugi v črnikasto lila spominja na vojaka v Ladislavovi legendi v Turnišču. Glej pod Crngrob, str. 8.

Stele, 23.8.1935, str. 56'-59.

Na juž. steni v drugi vrsti pred zidanjem cerkve je prizor z napisom Hic veriens ananias ad saulum et tetigit. Nad sliko puščavnik: ong^o. ibidē.--

Stele, LXXXIII, 17.8.1934, str. 67.

Stoji izven sela. Poleg nje paralelno z njo je postavljena nova zgradba l. 1914 do 15. Ker je bila prvotno gotska cerkev neobokana, ampak je imela raven strop so jo pozneje obokali in tako je danes videti del slik nad obokom ladje. Najprvo sem šel na obok, ker je bilo ugodno vreme in sem želel to čimbolj izkoristiti. Nad obokom: juž. stena - na prilegajočem delu fasade in na celi ti steno do nekako 2m pred slavloukom ni fresk. Tam pa sta 2 sceni. Prva ob slavlouku začenja z visokimi vrati. Nato sledi skupina vojščakov v

v koničastih čeladah in prillegajočih se oblekah, ostro koničasta obuvala. - den v ospredju ima dolgo brado in kaže s prstom desne na stavbo pred seboj. prvi brezbrad z nimbo ima v rokah sekiro in kaže z iztegnjeno levico na isto zgradbo. Zgradba ima spredaj polkrožn prizidek s cinami, verjetno to predstavlja obzidano mesto v katerem se to vrši. Zgradba sama je visoka gotška cerkev s fasado s Vierpassz rozeto, 2 bogatima zvonikoma in enim še nedozidanim. Na njem je delavec v koničastem klobuku z naprej v špico potegnjenimi kraji in sprejema od drugega, ki leze gor po lesti velik kamen. Od cerkve je vidna tudi velika apsida z dvojnimi okni. Nad tem deloma čitljiv napis: " beatus ladizlau edificauit ecciam + ing^o ibidem...

2 scena - pod arkado šilastega loka med 2 stebroma, ki imata bogate kapitole arkada krogovičje., stoji bradat mož v dolgi meniški kuti čez glavo. Z levo se opira na palico, z desno s stegnjenim kazalcem drži predse, očitvidno znak govorjenja. Pred njim k njemu obrnjen mož, brezbrad, gologlav - oba imata svetniške vence, oblečen je v obleko iz kože prepasano čez pas. V desni dviga krono rpo^{ti} glavi, menih v levi ima zakrivljeno palico.

Na slavaloku večja slika z napisom: tenerunt et pbabant cum beato rege Ladislao. ita Salomō vix evasit.....Vidi se na desno obzidano mesto izkate= rega izhajajo vojščaki s sulicami, oblečeni kot preje, na konjih. Ravno, kjer se začn obok je slika boja z mnogimi figurami, frlečimi puščicami iz loke,

V boju deloma konjeniki, deloma pešci.

Omet kot v Marti'ancih, svetlika se v njem(sljuda ali kakose tistemu kamnu pravi) Tehnika slikanja - konture temne barve(večina pop.črne) izpolnjene potem z barvami. Modelacija, kjer je, je le lahka, posebno, posebno v obrazih in na čeladah, ter tesno telesih v klepih, lahka modelacija v obravi, laseh, bradi.

Pod sliko boja je voden del slike, od katerega je viden samo ~~zli~~ del slike, - nega mesta in del napisa, ki ni čitljiv. Pod sliko zidanja cerkve je vidno poslopje, pred tem skupina mož, eden se je sklonil ali zgrudil, eden ga opira, drugi stoji zadaj in se obrača k staremu svetniku pred stavbam na drugem delu slike. Svetnik polaga svoj roo na sklonjenega. Napis: hic veniens Ananias ad Saulum et tetigit. Na levi strani(sev.) slavoloka se vidi najprvo scena. Na ozadju bogata arhitektura, fiale, slemena, kleblattbogni, vitki stebriči in krogo-
vičje jo oživljajo. Zanimivo je glavno poslopje, ki je v zgornjem in levem delu vidno: obrnjeno je z podlgasto stranjo k gledalcu, ima dvostočno streho, ter na straneh giebelne. Perspektivični ej rešen problem tako, da je slikar pokazal oba giebelna in poslopje, takorekoč razvil pred nami v 3 stenskih pogledih, da pkaže, da se scena ^{zdi} v poslopju je ogle na fasadi izpodrezal, tako, da visi poslopje nad sceno kot velik baldahim. Sprednja stena se odpira k gledalcu v kleeblattbognu, nad katerega slednjim lokom je zaskrožen prizid s cinami - mišljen je očitvidno polokrogel balkon s cinami. ki stoji ven,

Na levi strani je na strehi nekega poslopja z visokim stolpom (izgleda ta reč pravzaprav fasada kake cerkve) vidna šilasto zaključena slika, v katere sredi stoji na rdečem ozadju kip Madone z Jezusom na levi roki, ob straneh 2 drugi manjši figuri. Se samo v obrisih, da ima človek vtis, da je hotel slikar podati skupino kipov v neki niši ali fasadi. Pod bladahimom je vidna skupina škofov v mitrah, pred njimi stoji dijakon, ki drži odprto knjigo iz katere eden škofov čita. Očividno imamo pred seboj službo božjo. ^{apis}apis na tej strani popolnoma ~~prekrite~~ pobledel. Na levo od te slike je druga, ki je imel še poseben napis na neke vrste naslikani napisni tabli, a je tudi izginil.

Sele sedaj mi je postalo ono poslopje s stolpi jasno: je to cerkev videna od strani s stolpom v fasadi, ono s kipi pa je mogoče fasada srednje ladje ki je bila višja, temu bi tudi odgovarjala. Žal se tako slabo vidi, da je težko kaj gotovega reči. Naslednja slika predstavlja najprej skupino ljudi z malim človečkom spredaj, ki drži roke predseboj, kakor, da bi jokali. Nato sledi stolp s cinami in na konzolah slonečim balkonom. V vrata gredo vojaki na konjih z dolgimi sulicami. Nato je scena v kotu obnovljena z rdečim pasom.

Na sev. steni prva scena predstavlja obglavljenega človeka z dolgo špičasto kapo. Drži ga za glavo vojščak. Človek pa, ki seka s sekiro izgleda da je žena. Nato sledi veliko stilizirano drevo, pokrajina je čisto giotteskno stilizirana. Scena pa predstavlja več konjskih glav, ki gledajo izva roba, nato ista dva ža, kako sta si padla okrog vratu in seborita. V ospredju na stoji žena, mnogo

manjša kot ona dva, čeprav stoji spredaj in drži kvišku sekiro.

Prihodnja scena je zelo pokvarjena. Predstavlja na ozadju arhitekture, konja, katerega visi čez hrbet mož s koničasto kapo. Videti je samo na pol in ni jasno ali je ujetnik ali ka? Nato pa večji luknji v isti sliki še zadnji del enega konja v diru. Sledi scena v pokrajinah s giottesko stiliziranimi drevesi. Sprejda skupina jezdecev na konjih. Vsi imajo visoke koničaste kape z naprej v šilo potegnjenimi kraji. Jezdci so obrnjeni naprej in prožijo puščice na zasledovalce konjenice vitezov s šlemi in zelo špičastimi čevlji.

Nato v pokrajini giotteske kristalne formacije s celim gozdom velikih dreves, na levi osedlan konj, pred njim speč bradat mož z mečem, ob glavi mu kleči, žena katere glava je odbita mu sega z roko v lase.

Nato zadnja scena - obridano mesto s cinami in stolpi. Pred vrati 2 vrsti jezdecev s koničastimi pokrivali, v ospredju pa na konju bežeč isti bradati mož s koničastim klobukom. Zada na sedlu pa sedi žena, ki se ozira nazaj in kaže z desnico naprej. Nato preneha slikarija in je ni več na sev. steni, kakor tudi na vhodni steni ne,

Nekdaj je bila to znana božja pot, ki je na drvaškem poznajo pod imenom Marija v puščavi ali Marija Pod lozicom.

Slikarija je odkrita v apsidi in pokriva celo, razen pasu, ki sega sedanjega okna. Na celi sev. steni prezbit., kjer sega pribl. do iste višine kot v prezbiteriju. Na juž. steni prezbit. so samo malenkostni ostnaki.

Deloma je odkrita notranja stran slavoloka. Prva traveja stropa pri apsi di je še zakrita, ker radi oltarja niso mogli odkrivati. 2 traveja je popolnoma odkrita.

Na zunanji strani slavoloka je odkrita skoro cela sev. stran, isto velja o južni.

Na juž. steni je odkrita ~~skoraj celotna stran~~ slikarija pod sedanjim oknom. Na sev. pod obema oknom in v celi arkadi, ki se nahaja med tema dvema oknom. Apsida je bila prvotno okrogla, vendar pa verjetno šilasta, kakor je sedaj. Mogoče da spada k ti prvotni obliki apside tudi malo ozko šilasto okno, kibi ga pa imel za romasnko, če bi ne bilo šilasto. Apsida je imela tam, kjer se začne kupola okrog zidec, pribl. tak, kakor rotunda v Selu (Nagy Totlak) ko so cerkev gotizirali v sedanje stanje prezbitერიja koncem 14. stol. so podrli sedanje okno, ko je popolnoma iste oblike kot okna v Martijancih in M. Soboti. V to svrho so morali podreti tudi kupolo, in od tod je prišla neregularna oblika, kot jo ima sedaj laibunga okna. Prvotna bo tudi oblika slavoloka, vodečega v apsidu, ki je pravokotno stopnjičast kot stari portal v Selu. Spodnji del robov slavoloka pa so porezali bržkone šele ko so stavili sedanji vel. oltar (ki je sedaj v novi cerkvi). Sedanja slikarija je pač iz časa prezidave, mogoče pa se je naslanjala na prvotno, če je obstojala, ker je motiv lepo odgovarjal tudi prejšnjemu času.

Ko sem apsidu natanko preiskoval potem lestve
Ko sem apsidu natanko preiskoval potem lestve in noža. sem našel, da nova sli-

karija iz časa prezidav ^{apside} ~~črke~~ obsegasamo kupola apside, spodnji del pa je pr
voten. Wažno je da dočim je nova slikarija narejena na precej fin omet, ki
je prav tenak na nekaterih mestih, na drugih pa bolj debel, čimbolj se bliža-
mo mestu, kjer je bila prvotna apsida razkopana in nanovo zidana. Večidel je
ta slikarija na tako tanki plasti beleža, da gre prav lahko proč. Že odspodaj
gor se zapazi, da ima slikarija več mehurjev, belež namreč z novo slikarijo
vred pokriva apsidno kot tanka papirnata plast, ki ~~xxxxxxx~~ je dosti kompaktna
da se drži, ki pa se le lahko prijemlje stene. Ta slikarija nam predstavlja
nad zidcem najprvo vrsto prav grobih debelih konzol, presledek med njimi je
rdeč. Te nosijo ne posebno globok naves, ki seodpira v apsidno s celo vrsto
majhnih, polkrožno zaključenih odprtih. Ta naves gre okrog in okrog apside in
je pretrgan samo z okno odprtino. Nad tem pa je glavna scena, ki pokriva el
vrh kupole. Ovalna mandrola obstoječa iz vrste raznobirvnih pasov, a nji nad
oknom povprek druga mandrola. Spodaj še nekaj zelenega, mogoče vrhnji del
zemeljske kroglice, na kateri sedi Aristus. Oblečen je v zeleno suknjo, čez
ima rdeč plašč. Glavo (bradato) ima obrnjeno nekoliko v svojo levo, a ne veliko
Nimb je bil menda križnat, a ni popolnoma jasno. V levici drži veliko odprto
knjigo, kjer je napis v gotski minuskuli. Ni sicer mogoče čitati, a vendar je
precej verjetno, da je prva črka veliki E (go sum itd.) Desna roka je dvignje-
na pred prsi, dlan je obrnjena ven in stegnjeni kazalec palec in sredinec.
Na vsaki strani drži en klečeč angel viden samo v obrisih na ^{opaka fresca} ~~opake freske~~

dnu pokritem z belim ornamentom, ki mogoče pomeni stilizirane oblake, z obema rokama mandorlo Kristusovo.

Blikžje okna kleči nižje sklonjen, na vsaki strani še en angelj, komaj viden in drži mandorlo nad glavo. Med obema angeljema pa je na vsaki strani četvero oglat prece: velik list z napisom. Na juž. strani se da čitati prva vrsta napisa: Anno dñi M^oCCC^o. Druga vrsta, kjer bi se imela nadaljevati letnica, je popolnoma zabrisana, razen zadnje besede, ki se tudi ne da čitati. Od ostalega se mi ~~ni~~ tudi ni posrečilo prečitati niti ene besede. Toliko je gotovo da se nanaša napis še na 14. stol. ker je po treh C izrecno pristavljen o. Pisava je gotška minuskula, in se mi komaj zdi verjetno, da bi bil napis poznejša kopija, posebno ker s to letnico soglaša tudi okno. Prvotna slikarija je pa nedvomno starejša kot ~~prezidava~~ prezidava, kajti slikarija sega do tam, kjer je bil razpokan zid pri povečanju okna in se tehnično tako loči od sedanjega, da je vsak dvom izključen. Starejša slikarija je namreč slikana na glinasto plastiko ki je kake 3 - 5 mm debela in nanešena na zid, ki je poprej ometan z apneno malto, da je to čist navadna glina me je prepričalo dejstvo, da sem jo razmočil brez težave v slini in mi je ostalo samo nekoliko blata in finega peska. Deloma odkrit ornamentalni pas je iz rumenkastih, velikih na pošev v romb komponiranih listov, me je zapeljal, da sem začel v kupoli dalje odkrivati in imel lep uspeh. Dognal sem, da je nad odkritim zidcem nahajal najprvo temnosiv pas. nad tem bel pas in potem oni ornamentalni pas iz listov na črnem ozadju

kateremu je sledil zopet čisto bel pas. Nad tem pa sem dokril celega klečečega angelja, popolnoma glinasto rumenega v obleki, lasih in konturah, klečečega na eni nogi. Poza je pribl. ista kot ona novega nad njim, samo da je stari malo bolj sklonjen in obraz zat. malo bolj dvignjen. Lasje v kodrih in ta ~~xxx~~ dvignjeni obraz živo spominjata na slike iz okr. 1300. es je izveden v konturi, brez notranje modelacije. Cela slikarija je mnogo finejša in elegantnejša v liniji in pojmovanju kot nova. Tudi roki drži pribl. enako kot novi in podpira nek krog (del je viden), ki je čisto bel, kakor tudi ozadje na katerem je naslikan angelj. Pred njim je več črnih črt, ki opsujejo več belih pasov, katerih pomen pa ni jasen. Edino že blizu laibunge okna se mi je posrečilo odkriti nekaj lahko razastega, kar izgleda kot noge in med njima je napisni trak s črkami CAS v lepi uniciali kot je navadna v 13. stol. Na vsak način je to napisni trak evang. Luka in nogi bržkone nogi vola, vendar ni popolnoma jasno. al radi omenjenega napisa z letnico ni mogoče dalje odkrivati. Mogoče bi se angelj izkazal kot Matevž in eden izmed trakov kot njegov napisni trak. Pohlep oslepi! Ko sem to napisal sem zlezel zopet gor in odkril na drugi (sev.) strani apsidine kupole drugega angelja, klečečega na eni nogi, še lepšega. Obraz lep bel izveden samo v konturah, lasje rumeni, rdeče konturirani, spodnja obleka, ki se vidi izpod zgornje temnordeče suknje pri

nogah in na ozkih rokavih, ki segajo prav do zapestij, je prav lahno sinja ozadje popolnoma bel. Roke dvignjene kot da drže okrogle reči, katere del je pri desni roki viden. Medaj je zame popolnoma jasno, da je bila v prvotni apsiidi ista kompozicija kot danes, in da je to samo groba kopija prvotne. Tudi ta slikarija obsega samo minimalno debelo plast, na svoji kakor rečeno glinasti podlagi in v resnici ni fresko, ampak slikana z apnenimi barvami na opisano plast rumenkastu-rjave gline.

Starejša slikarija obsega tudi cel spodnji del apsidi pod zimzom. Ohranila pa se le je do tam, kjer so izpodrezali triumfalni lok. D novejše pa so se ohranili sledovi samo v laibungi okna, vendar je popolnoma nejasno, kaj je predstavljala. S precejšnjo sigurnostjo si upam trditi v desni (juž. laibungi) ostane nek slike nekega stoječega svetnika. Vidni so sledovi zelene, rumene lila barve, viden je slabo, obris glave in neke arhitekture ali pa tabernakelja sv. Barbare, ker se zdi, da drži svetnik to v rokah. Dočim je slika v kupoli videti zelo groba in je strašno pokvarjena od časov silw, tako, da se jo komaj razpozna, bi si upal iz tega nejasnega, v kolikor se vidijo barve in malo modelirange sklepati, da imamo opraviti z isto slikarijo h kateri pripadajo apostoli na sev. steni prezbitarija, ki je sorodna Aquili, a še bolj slikam v M. Soboti. Ostalo v prezbit pripada starejši slikariji, oni na glinasto podlago.

Pod zimzom imamo na vsaki strani precej širok ornamentaln pas, obstoječ iz

črne cik-cak črte v katere zgibe so komponirani gotski trilisti, kako jih pogosto najdemo na kapitelih gotске arhitekture.

Na sev.pol.apside imamo rojstvo Jezusovo. Marija

leži v ospredju, ima zeleno obleko in okrog glave in vratu okrasno nabran šal, podoben onim v Martijancih, a ve iko finejši. Obraz je

Trilisti so danes bled - roza barve.

samo konturiran, lasje so rumeni. Flašč v katerega je ogrnjena in ki je tudi deloma viden je umazan - roza barve. Konture so vse rdeče. Marija leži, dvignjena z zgornjim delom tepesa in drži pred seboj v naročju ~~zavijem~~^V plečico povito dete, z levico ga drži za levo ramo, desnico ima stegnjeno in z dlanjo poplženo nanj. Nad njo plava iz kota iz roza sektorja, ki je nebo, belo in zeleno oblečen, rumenolas angelj, ki razprostira nad njeno glavo dolgo, bogato nagubano zagrinjalo. Stotako, se ji bliža z zagrinjalom en angelj od desne. Na desni je vidna gorata pokrajina, kjer je veliko nejasnega. Vidna je žival z rogovi in ušesi, rep je vržen okrog bedra, kakor dela krava, dalje se zdi, da je viden obris rogate kože, dalje je viden prtlj, ki ni jasno ali visi ali kaj pokriva, mogoče zibel. Viden je angelj, ki se bliža iz desnega kota, roko stegnjeno, kot da kaže, pred njim nejasno človeče, očitvidno pastir. Viden je d dalje oven in rdeče konture kozla, ki se je potavil na zadnje noge.

Na drugi steni ~~xxx~~ slikarstva, ki računa z odprtino nekega okna, potrjuje, da je to okno prvotno. Tudi v laibungi so sledovi iste zelene barve kot tu.

Na vrhu so vidne konture, ki so nejasne, a bržkone hočejo predstaviti mesto ali poslopje. Na levi strani okna imamo bradato postavo, ki po vsem držanju kleči. Vidi se samo deli. Roki ima stegnjeni naprej: podarja svoje darila. Na glavi ima nizko pokrivalo s širokimi stran stoječimi kraji in na vrhu direkten bolec. Taka pokrivala poznamo iz 13 in 1. pol. 14. stol. Na desni strani okna pa sta glavi 2 v svojo desno se pomikajočih postav. V ene je vidno samo eno oko, neka las in krona in psti roke ki segajo k kroni. V druge skoro cela glava, malo bradata in tudi kronana. Očividno je tu predstavljeno pkl o-njenje sv. 3 kraljev. Marija žal ni prav nič vidna.

Zvon z napisom: Martinus Felti hat mich gegossen in "raz 1766. Ornamenti brez pomembni.

Vhod iz zvonika na kor tvori gotski špičasta odprtna, bržkone nekdaž okno z ostanki massweka, kakor okno za vel. oltarjem (trilist v krogu, na vrhu. Spodaj pa odprt trilist in prvoten, gotovo delilni steber, kakor ^{za} ~~xxx~~ oltarjem. To pa je vse izbito, ko so napravili vhod, bržkone nekdaž fasadno okno, kar bi dalo sklepati na to, da je po restavr. koncem 14. stol. cerkev že segala do tal. Stara zakristija ima vsh. polje obokano z gotskim križnim obokom in rozeto kakor v prezbitერიju. Ta del je nedvomno iz dobe restavracije koncem 14. stol. Drugi del pa je povsem novejšega izvora v svrhu povečave prostora.

V zakristiji stoji krasna, visoka, precej kmečko poslikana omara iz 18. stol.

Naslikane so 4 vaze s cvet vi. žal. M. bočja. Ecce homo in 4 evangelisti.

V prezbitერიju sta 2 veliki слики, ena na les ar. Prižanje je povprečne kvalitete, bržkone iz 19.stol. Druga je vnebohod Marije, kvaliteta našega Layerja, vredna ohranitve iz 2.pol.18.stol.

Vsa oprava prenešana v novo cerkev. Glej pod nova ž.c.

Apsida stare cerkve ima zokel ki je pokrožen. Steno so pa pri novem vel. oltarju napravili ravno, okroglost je ostala le na straneh. Zgoraj so pa ves zid prisekali in mu dali obliko 3 stranic 8kota, kot so navadno gotske apside. Stara apside je imela v steni visoke ozke, šilaste dolbine, ki so bile dvojne, stopnjevane v eni stopinji, 3 so ohranjene, gotovo pa sta bili vsaj še dve, tam kjer je sedaj glavno okno.

Zvonik, ki ima v srednjem delu 2 gotsko obrezanih odprtini je popolnoma prezidan. Streha slaba in ima že prav velike luknje.

Stele, II, 41-58, 18.9.1920.

Sev.stena prezbitерија - V vrhnjem delu še pokrita z beležem in psevdogot. ko slikarijo 19.stol. Tudi tu 2 plasti kakor v prezbitერიju. Starejša plast odsega zgornjo polovico stene v obeh travejah in je v traveji pri oltarju še deloma pod beležem (radi vel. oltarja niso mogli vsega odkirti. Želeli bi bilo da se tudi to odkrije. Od starejše slikarije na glinasto podlago istočasne z dobo prezbitерија se je ohranila vrsta slikarije nad apostoli. V rebro na levi je viden kos bordure z listnatimi motivi, nato bel pas, ločilnik. Ta

bel pas loč in uokvirja te scene na vse strani. Potem sledi scena s 3 osebami. Mesna bržkone glavna je popolnoma nejasna. Srednja je obrnjena k nji in najbolj jasna - sv. menih z veliko belo tonzuro, rumenimi lasmi, golobrad, temno-lila halja, spodaj je videti nekaj zelenega, barva menda noge z obuvalom. V desni roki drži nekaj nejasnega, levo ima stegnjeno proti osebi na desni. Zada je še ena nejasna figura v kratki suknji in od kolen doli golimi nogami. Mesna roka je stegnjena proti menihu, motiv nejasen.

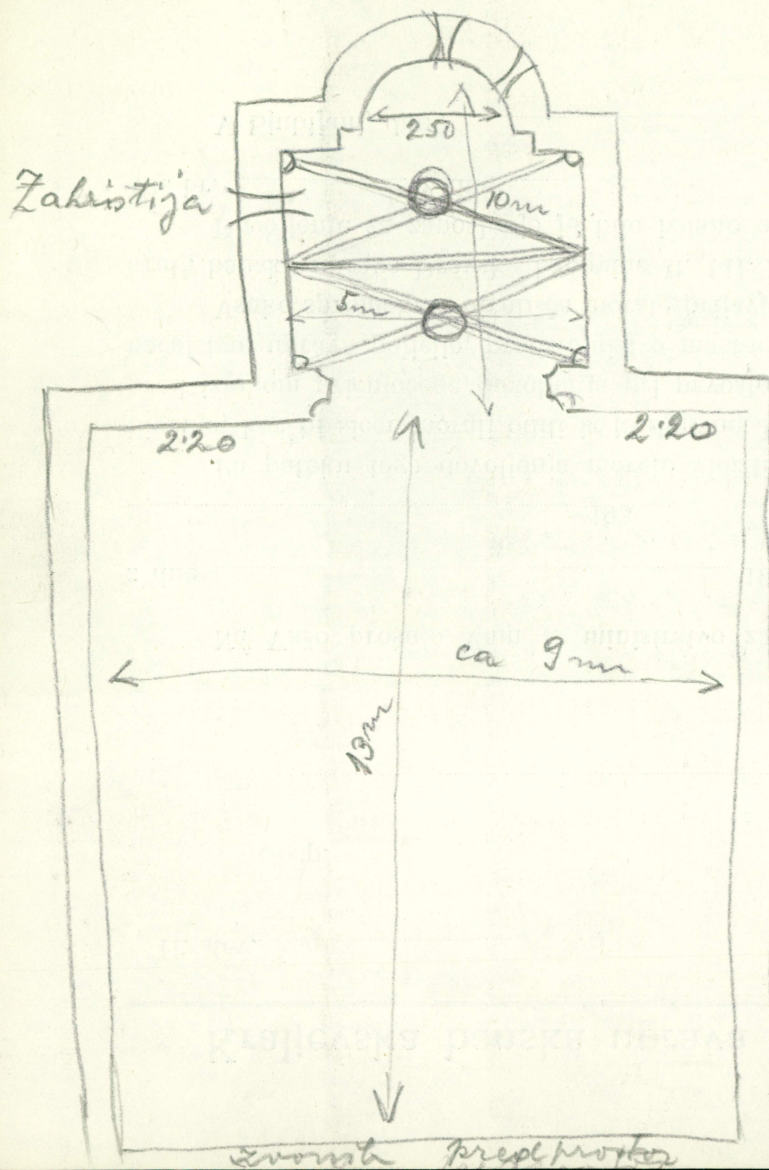
Druga scena-, ki tej sledi predstavlja moža sedečega na širokem tronu, čigar spodnji del na katerem počivajo noge je spredaj bel, na vrhu rdeč. V isti barvi je komponiran sedež naslonjala, menda ni. Mož ima zeleno suknjo in čez ²⁰¹⁴rajv belopodšit plašč, v levici drži žezlo. Glava je odbita, desnica je stegnjena proti dvem ali še večim postavam. Na levi od katerih so vidne samo noge in deli plašča (pri enem rdeče pri drugem belo)

Od tretje scene se vidi dosedaj samo nekaj barv, ki jih pa ni mogoče razbrati kaj pomenijo. Nad temi scenami je ^{modeliranih} bordura v trikotnik komponiranih listov kakor nad Marijo v prezbiteriju pod zimzom. Povsod kjer sem poizkušal, sem pod sedanjim beležem še našel sledove barve in tega karakter. glinastega grunda. Ali se nahaja tudi pod novo slikarijo konca 14. stol. stara slikarija nisem mogel dognati, vsaj kjer sem poskušal, nisem mogel priti do gline. Pri tem sem pa dognal, da je ometuna katerega je naslikana novejša slikarija pri-mešano tudi nekaj gline, na enem mestu sem našel kar majhno kepico.

Znak, da peska niso umivali predno so ga rabili. Poiskusal sem tudi na oboku priti do tega karakter. grunda, a se mi ni posrečilo. Znak, da ga bržkone ni, kar je tudi verjetno, ker je sedanji obok bržkone iz časa prezidave. Konzole so so#rodne onim v M. Sob. ti. V drugem polju sem preizkušal tudi pod apostoli. Nisem mogel priti do glin, pač pa v polju nad apostoli, povsod, kjer sem poiskusal omet, ki krije prvotno plast je skoro 1 cm debel. Na celi drugi traveji se danes nikjer ne vidi prvotne slikarije.

Novejša slikarija obsega vrsto apostolov v višini sedanjih vrat v zakristijo 2 prva apostola v prvi traveji od slavaloka sta uničena po novih vratih na prižnico, ki je nekda tu stala. Ohranjen je deloma samo tretji prve skupine, ki je obrnjen v svojo levo. Pred njim stoji okrogel steber z bogato profilirano nogo in kapitelom. Apostoli stoje na podiju, ki je viden nekoliko od zgoraj. Ali je imel konzole ali ne, ni vidno. V desni traveji se vidi samo rdeč pas.

Ali je bilo nad apostoli ni jasno. Vendar pa se da sklepati iz širokega pasu med apostoli in Oznanenjem Marijinim v prvi traveji sev. stene, da so bili baldahimi. Iz gotovih potez slikarije, ki so pa zelo nejasne, bi se dalo isto sklepati. Apostoli imajo vsi pred seboj dolge napisne trakove. Napisni pa danes po večini niso čitljivi. Imeli pa so imena. Prvi bradat starec (barva brade in las rumena, črno senčena) izdelava precej plastična, kakor so tudi gube obleke vseh zelo plastično izdelane, črno konturirane in potem v svetlejših in temnejših potezih lokalne barve modelirane. Nimbi so vrezani v omet. Suknjo ima prvi rdečo

(konture povsod in vse črne) čez to rumen-
kast plašč, črno šatiren. Z levico drži
napisni trak, s kazalcem desne roke ka-
že nanj. 4. otem za stebrom sledi skupina
3 apostolov, ki je napram sosednji tra-
veji oddeljena zopet od gotskega ste-
bra. Noge so pri vseh strašno zarisane
in shematične kot v Martijancih. 4. rvi teh
tren ima belo brado in lase in je obr-
njen pol v svojo desno. V desni drži trak
s kazalcem leve kaže nanj. Suknja rdeča,
plašč rumen, šatirunga kot pri drugih.
Srednji je obrezbrađ, stoji en face, sa-
mo glava nagnjena nekoliko na levo ramo.
Suknja, umazano bela, črno modelirana,
plašč zelen, z levico drži trak, desnico
dviga k prsim s stečajnim palcem, ka-
zalcem in sredincem. Ostali lahko zapog-
njeni. 4. apis nečitljiv. 4. retji je bradat.
Prada in lasje rumeni, črno šatirani.
Suknja rdeča, plašč rumen.

V levici nečitljiv trak, desno ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ s stegnjenim kazalcem dviga k glavi. Plašč zeleno podšit. Obrnjen pol v svojo ~~levo~~ desno. V njem steber. Med to travejo in prihodno je pod konzolo napis v obliki načrtane četveroglate ploskve, čitljiv le deloma: Anno dni M^oCCC^oLXXX^o (L se ne vidi, a je jasno, da mora biti. Za M bi bil lanko še en C, vendar je o nad M pomaknjen toliko v stran, da ni verjeten) Tudi drugi napisi potrebujejo, da imamo opravi ti z letnico 1300. V drugi vrsti sledi III°. Nadaljne ~~xx~~ besede ne morem prečtati. Nato sledi: fuit ostar. Prihodnja beseda verjetno ecclesia i, dalje se ne da nič več čitati.

V naslednji traveji 6 apostolov, po 3 in 3, delitev s stebrom. Prvi mlad, brez brade, rumeni lasje, zelena suknja, vinskordeč plašč, v desni trak z napisom: sanctus Ioannes ev. Konec traku se ovija okrog stebra, s kazlacem levice kaže na ~~palos~~ ^{napis}, obrnjen pol v svojo levo. Prihodnji obrnjen v svojo desno. Rumena in lasje, bledovinskordeča suknja. Plašč rumen, zeleno podšit, napis Sanctus Iacobus. Prihodnji obrnjen zopet v svojo levo, rdeča suknja, zelen plašč, brada. S kazalcem levice kaže predse. V desnici napis, nečitljiv. Napis se ovija okrog stebra. Prihodnji obrnjen v svojo desno, bela brada in lasje. Suknja zelena, plašč vinskordeč, v levici napis, z desnim kazlacem kaže nanj.

Prihodnji obrnjen v svojo levo, temen plašč, suknja zelena, siva brada in lasje. V desnici meč, gesta levice negotova. Napis stoji poleg njega: Sanctus Paulus. Zadnji je močno pokvarjen, siva brada in lasje. Bleka rdeča, zeleno ~~xxx~~

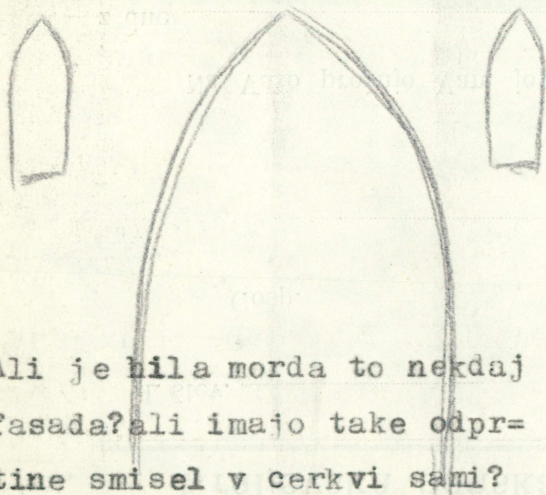
podšita. Napis nečitljiv. Pred prsmi drži levica dvojne ključe - sv. Peter. V zgornji novejši plasti spada tudi slikarija v šilu traveje nad apostoli. Naslikani sta bili menda 2 sceni, ker je jasno vidna delitev v obliki stiliziranega drevja, ako ni podoben arhit. motiv - a je popolnoma nejasen. V levem polju je videti Madonna kot se zdi sedeča, obrnjena pol v desno, pred njo kleči bel angelj, močno rdeče obroblien in ji oznanja veselo novico z gesto roke in velikim napisnim trakom, ki ga ni mogoče prečitati. Ta slikarija je tako podela, da je komaj mogoče še kaj videti. Od druge slike se sploh nič več ne razloči.

Južna stena je po večini še pod beležem. Na prvi traveji pri apsidi je večina tega, kar se danes vidi pripadajoča k starejši glinasti plasti. Razloči pa se samo na desni strani ena stegnjena perut (očividno angelj) 2 obraza in ena roka. Kar je vidno od novejše slikarije je tako nejasno, da se sploh ne da ničesar sklepati. V sosednji traveji pripada vse kar se vidi, a je vse popolnoma nerazločno, k novejši slikariji. V loku je viden nečitljiv napis, smisla pa ne dobim nobenega. Pod plastjo te slikarije sem tudi v ti traveji konstatiral plast glinastega ometa.

Notranja stran slaveloka je deloma odkrita in predstavlja palico, ki je skrivljena s krivino loka in ovita z belim, znotraj rdečim trakom. Motiv podoben onemu v Martijancih. Od stropa je odkrito samo polje poleg slaveloka. V vsakem izmed njegovih 4 kap. imamo po enega dokolenskega angelja s kakim muzikalnim

inštrumentom. Eden ima gosli, drugi orglje, tretjilutnjo, pri četrtem ni jasno. Vsak ima napisni trak. Na enem se čita: Sanctus dominus deus Sabaoth - Drugi: Laudate dñm omnes angeli eius. - Tretji..... protestates. Četrty cherubim quoque ac seraphim....

Slavolok juž.del. Vrh slavoloka je še pod beležem. Na vsaki strani slavoloka je ozka podolgovata ostrošilasta zaključna odprtina, bržkone nekdašnje okno. Slika = riža iz konca 14. stol. se ozira nanje in daje podenj napise. Ob straneh pa zaključuje prilagajoče slikarije. Na juž. strani na vrhu, kolikor se daleč vidi, imamo bogato arhitekturo ter vsaj eno figuro - ali smisel nejasen, ker je slika = riža odrezana od loka novega svoda.

Ali je bila morda to nekdašnja fasada? ali imajo take odprtine smisel v cerkvi sami?

Pod njo ob desni strani okna. Pod to sliko je še po večini ohranjeno križanje sv. Petra. Priž postavljen narobe s Petrom vred. Peter ves povezan z vrvjo. Pri odprtini, ki ima zdolaj celine je viden rabelj, ki ga povezuje. Ozadje karater. umazano sinje slik pod streho in onih na sev. steni ladje. V isti plasti ometa imamo pod oknom napis v gotski minuskuli, ki je le deloma čitljiv: Anno dni M^oCCC^oLXXX^o nono kl. augusti ni jasno ali (v^o ali II°) fiun(?) fuit(?) h^o op

nato nečitljiva beseda: notoc.....nečitljivo.

Na levo od napisa grb, volovska glava v umazano sinjem polju. Nad tem spredaj sprednji del vola z rogovi. Pod vsem tem nad ^{sedanjim} oltarej imamo 2 plasti slik. V plasti gori opisanih datiranih je leva stran nekako 1/3 cele ostale ploskve, vendar se ne da nič razločiti, razen par rok, ki nekaj drže. Tudi tu karater. umazan sinje ozadje. Na ti pa je druga plast, ki predstavlja po vsi verjetnosti velik tron, na katerem sedi kralj, čigar krona in obraz sta vida. Izza tron se vidi brezbrada glava in nek ornament. Slog bolj linearen, kot pri spodnji plasti, sicer pa zelo soroden tudi v barvah. Spodnja plast jena = ključana, da je držala novo plast. Na juž. steni ladje med prvim in drugim pilastrom novega svoda, najprvo del po pilastru uničene slike: čoln z jadri in v njem bradati mož, nad tem napis. Karakter. ozadje (umazano sinje) slikarije iz 1.1389 (če pa nono spada k kaladas potem samo 80, nono je izpisano, zato bi sodil, da se nanaša na kalade, ker je letnica sicer s številkami izpisana) Poleg tega druga nejasna slika. Vidi se samo ena stoječa ženska postava. Pod to slikarijo je odkrit pod sedanko 3 postajo križevega pota starejši omet s slikarijo, ki je nejasna, a se da s precejšnjo gotovostjo sklepati, da predstavlja barvast krog in njemu opisan križ. Na levo od tega v splošni plasti (1389) pokrajina z drevjem in strelci (zelo nejasno) Videti je del bežečega konja.

Na sev. pol. slavaloka ob oknu, ob slaovoku grb enak onemu, samo manjših razmerov.

Na levo stran okna po loku odrezana scena z arhitekturami in spodnjim delom

postave v škofovskem ornatu. Ozadje teh slik omo iz 1389. Pod to sliko najma sedeča postava, pred njo kleči škof v celem ornatu s palico v levici, odprto knjigo. Za njim glave in drugi ostanki več postav.

Pod to sliko nad oltarjem širok tron, lesen, zadaj raznobarvno zagrinjalo. Na desni strani kot pult pred ~~nji~~ katerim kleči mala postava s peruti (angel j) igrajoča na lutnjo. Bogat str. naslonjaš trona. Na tronu sedi bradat Kristus s papežko krono na glavi, kaj ima v levici ni jasno. Z desnico pa polaga ~~kor-~~ krono na glavo žene - Marije, ki sedi spoštljivo se sklanjajoča v molitvi dvigaje na njegovi desni. Ta slikarija iz l. 1389 je mnogo finejša od on apostolov v prezbiteriju in gre bolj za graciozno linijo - zato ne more biti od istega mojstra.

Na sev. steni pod oknom ostanek prve scene, je skoro popolnoma uničen, ne razloči se nič. V drugi sceni vidimo na tronu z visokim naslanjalom sedečega moža z žezlom v levici. Kaj ima na glavi ni jasno. Z desnico kaže proti mladeniču z nimbo, ki stoji ob njegovi levici. Oblečen je v dolgo prepasano haljo vojščaki ga drže za roke. Nad tem in ob tem nečitljiv napis. Zgornji del moža z mečem in veliko stilizirano drevo. Pod oknom v sev. pol slavaloka je dolg napis, ki je kolikor sem ga čital molitev.

Na sev. steni med obema oknoma je odkrita cela traveja, med 2 pilastroma. Slikarija je v 3 pasovih. Desni del je pokvarjen po pilastru istotako vrh.

V vrhnjem pasu imamo v sredi (nekdanj, danes nekoliko ob desni strani,) ovalna šilasta mandorla z drugo povprek in spodaj shematiziran kos zemeljske oble. Motri sedi Jezus v vinski kordečem plašču. Desna in leva sta dvignjeni. Od ust mu gresta na stran 2 reči - očitvidno lilija in meč, prsi so gole.

Ob levi strani mandorle je vidna žena, a ni jasno ali kleči ali sedi. Očitvidno Marija. Nad njo angeli, eden nosi križ. b Mariji napisni trak. Za Marijo več postav, a nejasno kaj. Na desni strani mandorle dolg napisni trak, potem kot neko nizko obzidje iz katerega gledajo ljudje.

Očitvidno imamo pred seboj skrajšano poslednjo sodbo, a jasne kompozicije ni. V drugem pasu imamo v sredi podij nad katerim je na stebrih in šilastih lokih sloneč baldahin iz treh delov, perspekt. kot 3 deli oktogena. V ozadju rdeč zastor. V srednjem loku stoji najvišja postava, Madona z detetom na desni roki. Z levo drži plašč. Plašč je potegnjen tudi čez glavo. V str. lokih sta 2 manjši ženski postavi, ki pa sta v gestah popolnoma nejasni. Na desni od tega sta 2 majhni sceni, druga nad drugo z napisi. Vidne so arhitekture in vojaki, a se ne da razločiti.

Na levi pa je zelo zanimiva slika cele cerkve, perspektivično dosti dobro narejena. Vidna je od jugovzhoda, tako, da vidimo južno steno celo in 2 apsidi. Apsidi sta nižji kot prezbiterij ali srednja ladja in poživljeni z arkadami. Srednja ladja je višja od stranske in ima okna nad streho str. Na strehi

sta 2 dachreiterja z zvonovi. Eden nad fasado, drugi nad koncem srednje ladje, nad prezbiterijem. Stene so ~~vidne~~ odprte v velikih lokih, da se vidi notri. V prezbiteriju vidimo duhovna z veliko tonzuro, ki povzdiguje sv. rešnje telo, v str. ladji 2 tonzirani glavi, kaj delata ni jasno. Ob arhitekturi na levo je vidna glava in 2 gvigajočih se rok ter angelj, ki se sklanja k nji z dolgim napisom. trakom. Nad arhitekturo pa je cel roj prav ličnih angeljev, ki nesejo neko mrtvo truplo brezbrado, zdi se da je žena (Marija) proti nebu.

Pod tem je dolg napisni trak in 3 scene. Na levi prva med dvema arhitekturama (zelo bogatima), predstavlja 2 skupini ljudi. Med temi pred levo skupino ki eče ča žena, kateri polaga prva ^{gaura} od desne skupine, ki je snela kobuk, roko na glavo. Srednja scena pred arhitekturo. množica moških, pred njimi ~~ena~~ ena žena in 2 napisna traka, ki se križata. Eden sklepa roke, 2 kažeta na ženo. Nasproti tej na desni druga skupina v vratih arhitekture. Prva oseba izgleda kot žena in se napol sramežljivo odvrta od scene, ki jo vidi. Zadnja scena nepopolna. Vidne so 4 osebe in brada od pete. Kaj predstavljajo je nejasno.

Pod zadnjim oknom sev. stene imamo še eno sceno pod bogato arhitekturo, opasano spredaj z nizkim zidcem - cinami. V sredini pod visokim lokom je žena z lepim nazobčastim šalom, na glavi in okrog vratu. Poleg nje bradat mož, kaj ima na glavi ni jasno. Z levico ji sega na ramo. Na desni vrh stopnic večja skupina ljudi.

Na levo od te slike je ^{roba} še nekaj pas lepe že zelo fino poimovane trte z listi in

stiliz ranimi cvetovi.

Vsa ta slikarija spada k oni plasti iz l.1389.

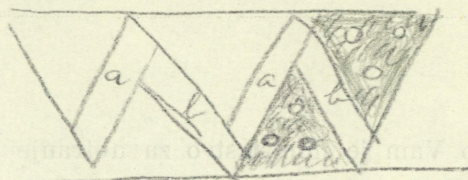
Na str pu prezbiterijske imamo tele ornamentalne pasove: (vsako polje ima drugega

črno - belo.

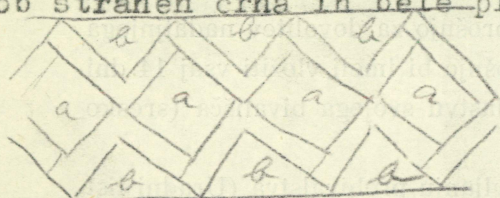
a.rdeče

b.belo

črno 3 bele pike.

Vijoč se bel trak, njegova notranjost rumena, trikotna polja, ki nastanejo ob straneh črna in bele pike notri.

b. črno

a. rdeče

traka bela.

Dva bela cik- cak trkova, ki se stikata in tvorita rombična polja.

Tako imamo slikarije iz 3 dob: najstarejšo na glino, drugi iz l.1389 in ona poznejša v ~~prezbiterijski~~ apsidi, katere letnica ni popolnoma in legenda sv.

Radislava in drugo iz l.1389. Oleg tega pa še dva fragmenta o katerih je težko reči iz katerega časa sta, eden je starejši kot 1389, drugi mlajši.

Pod cerkvijo je kripta z gorbami in malim oltarjem s križem. Vsako leto enkrat je odprta.

V prezbit. leži nagrobna plošča iz rdečkastega kamna z grbom, ki ima na vrhu volovsko glavo z rogovi. Vlovška glava je menda grb rodbine Banfi. Isti grb kot grb donatoria, ki je dal cerkev poslikati koncem 14.stol. in mogoče tudi povečati in gotško obokati, na desni str. na salvoloku.

Na levi str. slavoloka pod zazidanim gotskim oknom skozi slavolok se nahaja dolg napis v gotski frakturi - minuskuli, ki se glasi.

O felix. ^{6. letnik v. Donata} p fessor . x . s c e nicolae. q . // fuisti. hic. intris. deo. g t u s. n u n c // i. celis. sublimat. tu. es (e) n i. a f f l i // c t o r u. c o s o l a t o r . n a u f r a g o r z . c o // p o r t a t o r . i f i r m o . a u x i l i a t o r . // p a u p e r o r z . r e n e l a t o r . c u . t u . s i s . // p i q a d i u t o r . z . a b . o i c l a x d e . (lahko še end ali n ali u - izbrisano) t u t o r // s i c q . t u u . p e r . o r a n i e . c u n c t i s . // p s i t . a d s o l a m e n . q . t e . q r u t . m t // (mente) p u r a . i . q c u q . m a n e n t . c u r a // p r e c o r . t u a m . p i e t a t e m . e t // i m e n s a m . s a n c t i t a t e z . u t m n // m e a . p a u p e r t a t e a n i m e . f r a g i // l i t a t e . c o r p o r i s . n e c e s s i t a // t e . o c u l o r u m . d e b i l i t a t e m i // c h i . v e l i s . s u b v e n i r e . e t // n e . s y n a s . m e . s u b i r e . v l l a . // c a u s a . l e s i o n i s . l ? (vel?) p u e r s e . // s . (u) l u k n ' a p r v a c r k a n e ' a s n a l w a l i p w a l i c e l i s w) v a s i o n i s d i e i . u l ' n o c t i s // h o r a p m r . x m . s i c . e x o r a . u t // h i c . o m e . m a l u . v i n c a m . // u b i . d e o . a p p r o p i q u a z a d e // l i c t i s . m u d ? . t o l ? . s i m . t t ? . // z . d e n o t u s . u t . i n m o r t e . n o n . p a u e s c a z . n e q z . r e u s . // e r u b e s c a z s e d . p o s t . h o // e x i l i u (p) o s s i m . d e i . f i l i u // p t e m (p l a r i) c u . b e a t i s // . n c o s t a t i s .

Velika slika na sev. steni ladje s sodbo na vrhu. Napis pred klečečim možem

pri prenosu trupla svetnice: O sancta Katharina exaudi me(got.minuskula) Pod skupin apostolov na sliki poslednje sodbe, na levi v gotski minuskuli: os=tanek napisa: ...cti. rōne. eddite. cu.

Med spodnjo in srednjo sliko v got. minuskuli .a. ītrasset. in pomariū .z tinuo. occurerūt. ab(?) ea dno. falsi hospites (pisano pospites?) ≠ discerūt ad eam.

Napis v rokah Marije na desni od sodnika: ut. isti. quos. p. r. nolo. sanguine. Napisni trak od desnega lica Kristovega uničen, od levega deloma čitljiv: (Male) dicti in ign.

Na vrhnjem vencu baldahima pod katerim stoji Marija: s. anna. cū .b̄ta. v. gine z itm.

Nad tezdeci na desno od baldahima: O. brius. rex.

V spodnjem pasu sta dva križarčca se napisna trakova v skupini v sredi. - evi se se glasi: et. ad ladislaūm amel p pheta

Desni: deu e.

V prebiteriju na levi strani v kupoli je popolnoma obledel napis, na katerem mi je topot uspelo v spodnji vrsti prečitati ime Ioh̄n Aquila . To je popolnoma sigurno, ostalo pa istotako nečitljivo.

Napis nad vhodom v nekdanjo zakristijo. Samo prvi dve vrsti še čitljivi: Anno dñi M^oCCC^o (XXX° III° fctm - ista okrajšava kot v ladji) fuit iste labor īchoro

Apostoli: prva dva uničena po vratih na prižnico. 3 S. Jacob(maior).4.Sancuts Thomas,5.nečitljiv, 6.nečitljiv.7.Sanctus Johannes Ev.8.Sanctus Jacobus mi(nor) 9.Sanctus Philipus.10.Sanctus.....cas,11.SancutsPaulus,12.Sanctus Petrus.

Brez drugih atributov, samo dolge trakove z napisi imen v uniciali.

Peavel ima meč, Peter pa ključe.

Po dva in dva sta obrnjena vedno drug k drugemu, sicer pa jih stebri dele brez ozira na to v skupine po tri. Stojé spodaj na ozkem rdečkastem terasastem pasu. Ozadje je umazano sive, sem ter tja skoro črno. Ena roka drži stalno trak, druga pa gestikulira, kažoč ali na trak ali nase ali predse. Obrnjeni so vedno v polprofil z izjemo 10, ki je s spodnjim delom telesa obrnjen v profil. Po kompliciranih gibih, ki spominjajo deloa na apostole na bamberskem lettnerju so posebno zanimivi 9,10,in 11. Obris in notranja risba je močna, črna. Modelacija obrazov in obleke močno plastična, posebno obrazi so močno poudarjeni v oblikah, kar spominja po pogiottovske mojstre. Nimbi so vrezani v radialnih črtah v steno. Senči se vende v isti barvi, v temnejših ali svetlejših tonih. Glavne barve so rdeča v 3 različnih tonih, zelena, rumena in umazano siva s štihom lila. Obleka se večinoma tesno prilga telesu, posebno na mestih lačjih gibov. Takó je leva roka in rama Jakoba ml. čisto giotteskno tesno drapirana podobno ista roka pri 10.apostolu. Sicer pa se razvije dekorativna guba na isti črti, posebno pred telesom spredaj. Značilno je v tem oziru gubanje obleke

sv. Jakoba ml. in sv. Filipa. Karakter. so okrogli, čisto ital. olbrazji dveh brezbradih apostolov, bradati pa močno povdarjena kodrastih las in večinoma dvodelnih brad. Napisi na svedu z angeli (do kolen, 3 muzicirajo na kak inštrument) eden ima napisni trak. 1. Laudate Dominum omnes angeli eius.

2. troni dñationes

Velika slika na drugem polju od slavelka na sev. steni, spritličjem vred 4 pasovi. Od pilastrov, ki nosi o obok je na obeh straneh odrezana, posebno na desni strani. Vrhnji pas odrezan tudi navzgor. Med pasovi gredo v vodoravni smeri skozi napisi, ki se nadaljujejo po steni tudi onstran pilastrov. Sce ne same so bogato spremljane z napisnimi trakovi. V zgornjem polju vrhnji del kompozicije posled je sodbe. Kr. v ovlanji mandorli giotteske ~~perstave~~ sestave v obliki listnega venca sedi na mavrici enakega sestava, nogi pa mu počivata na manjši mavrični prečki, preko spodnjega ~~xxx~~ ogle. Ozadje je umazano sinje. Jezus sedi en face v blede rdečem plašču, ki mu pada preko leve rame, desna je gola kakor vse prsi do pasu, da se vidi močno povdarjen koš. Roke drži na strani in kaže rane. Obraz bradat, tip nejasen. Od ust mu sega na levo navzgor meč, na desni pa lilija, katere cvet je odbit. Na desni (levi gledalca) strani sodnika je močno stlačena skupina apostolov s Petrom s ključem na čelu. Spoda jo opasuje napisni trak. Pred apostoli plava angel s križem, pod njim klečita v moleči pozi sv. Janez Arst. in pred njim Marija. Od Mar. rok se

više napisni trak. Na levo od sodnika se vidi zgoraj kos angelja, spodaj pa
 gotska cerkev v obzidu, za katerim se vidi skupina 2 škofov in še ene osebe.
 Pred njimi dolg napisni trak. V drugem pasu je pod Kristom sodnikom 6stran
 baldahim s stebri in gotskimi loki, vidi se tri stranice in spredaj zaokro-
 žen razširjen podij. Pod glavnim lokom stoji sv. Ana, ki drži na desni roki
 v naročju skup Marjo in Jezusa., evo od nje stoji neznana svetnica, na desno
 pa sv. Barbara s stolpom. Na levo od tega baldahima je najzanimivejša slika
 te cerkve, ki predstavlja v ospredju gotško cerkev, ki ima spredaj in zadaj
 po en zvonik italijanske oblike z odprtimi linami. Cerkev je triladijska ba-
 zilika s tremi absidami, dve sta vidni. Pred desno str. ladjo je nizek stolp
 s piramično streho. Cerkev je obdana z nizkim obzidjem s cinami. Stene so
 odprte, da se vidi v ladji skupina menihov, v prezbiteriju pa mašnik, ki rav-
 no povzdiguje hostijo. Ob cerkvi na desni je drevo s široko krono. Za cerkvi-
 jo pa gora giottesknih oblik, katere vrh je raven, robovi pa močno cikcakasti.
 Gori je velik sarkofag v katerega polagajo nežni angelji z velikimi perutmi,
 spominja oči na giottovske, mrtvo sv. Katarino. Na levi ob cerkvi se je
 ohranil obraz in moleče roke neke klečeče osebe, mogoče donatorja. Nad njim
 pa napisni trak z napisom: O beata Katharina exaudi me!
 Devici ob sv. Ani imata obe vsaka po eno posodico z mazilom v rokah in ute-
 gneti biti svetopisemski ženi, ki so šle maziliti Jezusa, M. Magdalena in M.

Kleofa(?) Na desno od sv. Ane je polje vodoravno deljeno v dva pasu, v zgornjem se vidijo na levi utriena vrata iz katerih jezdi jo jezdeci.

Spodaj utrieno poslopje na levi, iz katerega prihaja skupina 3 vojščakov, ki tišči naprej sklonjenega človeka skozi vrata ~~maxxxxxxxx~~ poslopja na desni.

V spodnjem pasu so tri različne scene, deljene med seboj po skupinah poslopij katerih kompozicija je zelo sorodna. Na levo sta v prvi sliki 2 skupini ljudi med katerima kleči žena, katere glava se dotika bradat mož iz desne skupine. V drugi skupini je ista žena z zvezanima rokama, množica v kateri so vojšča-ki kaže nanjo, V ozadju bradat mož sklepa roke. V tretji sceni, katere desni del je uničen se je ohranila skupina bradatih mož, katere pomen ni jasen. Nad ot skupino iz 4 vrst obstoječ težko čitljiv napis. V sosednjem stenskem polju na levo od tega je pod oknom ohranjen prav lepa, čisto italijansko se previjajoča trta s cvetovi na koncu, sorodna oni Venceljevih rokopisov in okviranstvu. Krištofa na Javorjih. Na desno od nje je večdelno gotško poslopje z odprtimi stenami, kakor pri Giottu. Spredej je obzidje z zobci, na desni stopniče, na levi 4olgat stolp. V stolp stopa mal deček z vrečo(?) čez ramo. V glavnem poslopiju sta bradat mož in žena, vrhu stopnic pa skupina deklic. V desnem stenskem polju od glavne slike so pod oknom ostanki slik. Vidi se tudi spodnji del zazidanega prvotnega gotškega okna. Na levi pod oknom ob s

steni se vidi zopet 4 vrsten napis, bržkone nadaljevanje teksta z one strani stebra. Potem glava bradatega močja z mečem, ter pred njim košato drevo. Pod levim oglom okna se je ohranil naslikan kapitel, pod desnim še cel steber, ki loči scene. Med njimi je na levi tron, na njem bradat kralj z žezlom. Pred njim na desni pa skupina vojakov, ki drži mladeniča ali deklico, ki se energično zagovarja. V sosednji sceni se je ohranilo par vojakov in sulic. Na slavaloku na sev. steni se je ohranilo spodaj kronanje Marije. Marija sedi v plavem plašču ponižni s sklenjenimi rokama na levi na visokem gotskem tronu za dva, na desni od nje Bog oče s krono na glavi z oblo v levi, z desno pa devle krono Mariji na glavo. Na levi strani trona je majhen angelj, ki muzicira. Kompozicija je italij, podobna se najde v sočasnem češkem krogu. Nad tem se je ohranila klečeča postava sv. Nikolaja v škofovski obleki. Kleči pred drugim škofom, torej očitno posvetitev. Za njim skupina slavnostnih ceremoniarjev, klečeči sv. Miklavž spominja na giottovske vzore. Pod zavidanim oknom v slavaloku je do menze segajoč v spodnjem delu uničen dolg napisni trak v verzih z molitvijo naslovljeno na sv. Miklavža. Med lokom in okni slavaloka je na vsaki strani po en grb in sicer na levi maniši, na desni pa večji, vendar obakrat isti. Oni na desni nam predstavlja na desno prevrten temnosinji ščit z rumen volovsko glavo z dolgimi rogi. Nad ščitom je zamrežen šlem od katerega xgx vihrajo zeleni trakovi, nad njim pa je prsni del

vola z glavo in dolgimi rogi. Grb je po izjavi župnika od rodbine Banfi. Na čisto oguljeni plošči v tlaku preziterija je bil isti grb v enaki kompoziciji. Ali ni bil Banfi drugi ustanovnik cerkve, ki jo je dal koncem 14. stol. povečati in poslikati?

Na desni strani slavo-loka je ob robu slika sv. Petra privezanega z vrvmi na navzdol obrnjen križ. Vidita se na levi 2 zelena ratiša, ki ga vežeta.

Pod oknom je napis: Anno dñi M.CCCLXXX nono kl' avg'ti II (event. ũ) fvtm fuit h^o op.....nota.....

Nad nekdanjim oltarjem je omet slike sv. Petra in napisa, ki se nadaljuje navzdol naključvan in preslikan z druge plastice in skoro popolnoma uničen.

Slike na tronu sedeče nerazločne osebe in drugi, ki gleda izza trona na desni večina teh slik je uničenih.

Na juž. steni se je ohranil del slik samo v prvem polju pri slavo-loku. Na levi se vidi zanimiv v obliki velike listnate rastline stilizirano morje, ladja z jadri in skupina na nji. Nat. scena s stoječo Madono z detetom in pred njo stoječim možem z nečitljivim napisnim trakom. Potem se vidi vrhni del slike, v spodnjem delu uničeno po niši s sliko lova na jelena ali košuto v gozdu. Fran. prijetna slika iz idealizirane narave.

V preziteriju na loku okrog apside sem konstatiral na levi strani spodaj vrhni del neke slike Marije z detetom, bržkone iz bega v Egipt, ki sva jo

in snela in pod njo ni bilo prvotne plasti na glini. Nad to sliko sem našel
 iatotako vrhni del prvotne iz zač. 14. stol. sliak Bega v Egipt. Vidi se kos
 Marijine glave, njene roke, ki drže povezanó dete in Jožef v karakter. židov-
 skem pokrivalu, gledajoč nazaj, do prs. Dalje sem konstatiral, da je
 bila koncem 14. stol. na loku okrog naslikan na temnem dnu rumena previjajoča
 se trta z bogatimi cvetovi v ovalnih zavitkih. Od prvotne slikarije se vidi
 ob robu loka na levi motiv ležečega rozabarnega lista, ki je tudi na Vrzdencu
 na desni pa črn položen križec na roza polju, ki se ponavlja v nes-
 končnost. Od slik je spoda ohranjena glava in roke brezbrade naprej sklonjene
 figure, ni jasno kaj predstavlja, ter v višini, kjer se lok apsode začne ločiti
 leva polovica slike Marije z razprostrtim plaščem in pod njim zbranimi stenovi
 Glava je uničena, vidi se roke (desna), ki razprostira plašč.

V kupoli sami sem na levi strani odkril nad angeljev pr v prvi plasti še kos
 simbola sv. Miklavža (roko in trak) in napis v unicialiah Mat...

Ostanki prvotne slikarije se sledijo v celem prezbiteriju, in je deloma novi
 omet s freskami iz konca 14. stol. prav tenak.

Mnogo italij. pogiottovskega v teh slikah, trta, poslopje z odprtimi stenami,
 ali, ki tvorijo samo štafazo scenam, drevesa s svojimi zaključenimi kronami.
 Nežni plava oči in v letu previjajoči se angelji. Kristus na mandorli, vendar
 ne tipi, vsaj ne tako naravnost. Sv. Ana pod baldahimom pa spominja na kako

češko Madono, vendar manjka tu karakterističnih zborov gub. V ladji operira slikar s črno risbo, ki jo polni z barvo in na hitro modelira, on svoje slike piše. Prvotna slikarija je pa prav značilna za prva desetletja 14. stol., posebno oba angelia. Delo spominja na Vrzdenece, posebno oči, ni pa ondodnih modelacij lic. Tu napredek posebej v kodrih in tipih, ki so nad vse značilni.

Značilno je rojstvo Jezusovo, ki ni več čisto romansko, četudi Marija še leži. Ona se je z zgornjim delom telesa dvignila in drži v rokah v plenice povito dete, ki ga je dvignila iz laslic, nad katerima dihata živali.

Slikar porablja belo barvo beleža kot osnovo, konture so rdeče, lasje rumeni z rdečimi kodri, obraz samo risan. Ostale barve svetlo sinja in temno rdeča. Od rdeče gabi tudi še druge tone kot se vidi na krilu desnega (rumenega) angelia. Aquilov posnetek je bil grob. Podajal je Kristusa z odprto knjigo v levi in blagoslovla roko desno, na mavrici v mandorli, noge na drugi mavrici. Ves je oblečen! Mandorlo drže spodaj simboli evangelistov, zgoraj ob straneh 2 angelia. V prvotnem konceptu sta bila velika angelia ob straneh v kupoli, ki sta opirala mandorlo, 4 evangelisti so bili pa razdeljeni pod in nad njima.

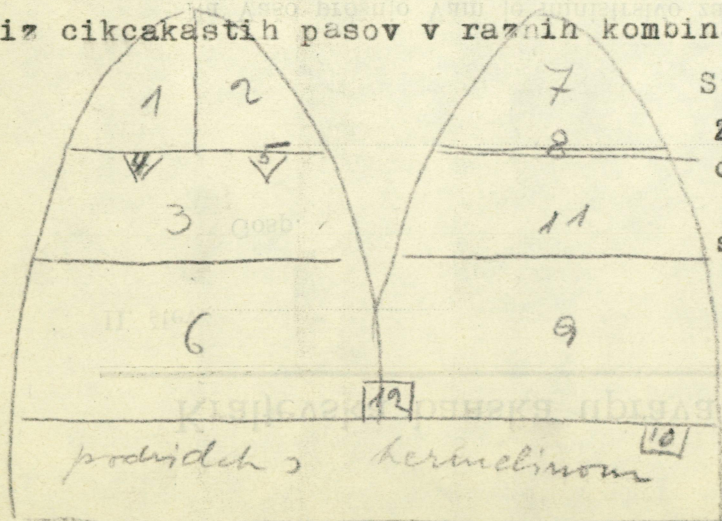
Aquilov posnetek je bil izvršen samo na belež. Na vsaki strani spodaj ob angeliju je Aquila vnesel po en napis, v levem je njegovo ime, v desnem letnica, ki pa je nepopolna.

Slika sodbe v ladji se močno loči od ostalih slik v ladji, posebno pa so peti angeliev s križem enako narejena kot mandorla. dočim so peruti angeliev

s križem enako narejena kot mandorla, dočim so peruti angeljev pri sv. Katarini čisto drugačne, bržkone drug delavec.

Nadja sicer enotna. Zveze z apostoli v prezbit. ni. Strop v prezbit. je od druge roke kot ti dve. Slikarija nad apostoli v prvem polju sev. stene prezbit. od slavoloka, kjer se razloči oznanjenje Mariji je bržkone istočasna z angeli na svodu in starejša od apostolov, ki jih je slikar kar dostavil k obstoječim. Enaka slikarija, kakor kaže o nerazločni ostanki tudi na parabelnem polju juž. stene. Ta slikarija, ki je posebno na stropu, kjer je bolje ohranjena zelo dekorativna, nima z nobeno od obstoječih opraviti in je časovno ~~med~~ med najstarejšo in ono iz l. 1383.

Ornamentalni robovi so iz belih in črnih trikotov, iz cikcakastih pasov v raznih kombinacijah ter iz previjajočega se pasu.

Stele, XLII, 28.7.1926, str. 33-57.

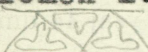
Z lesenim ~~Strapom~~ s katerim so Madjari namdomestili baročni obok, je cerkev veliko pridobila kot prostornina, ki je izredno skladna v svojih merah.

V prezbiteriju ni nič novega. Vsega 3 plasti. Spodnja se vidi samo v apsi in na sev. steni.

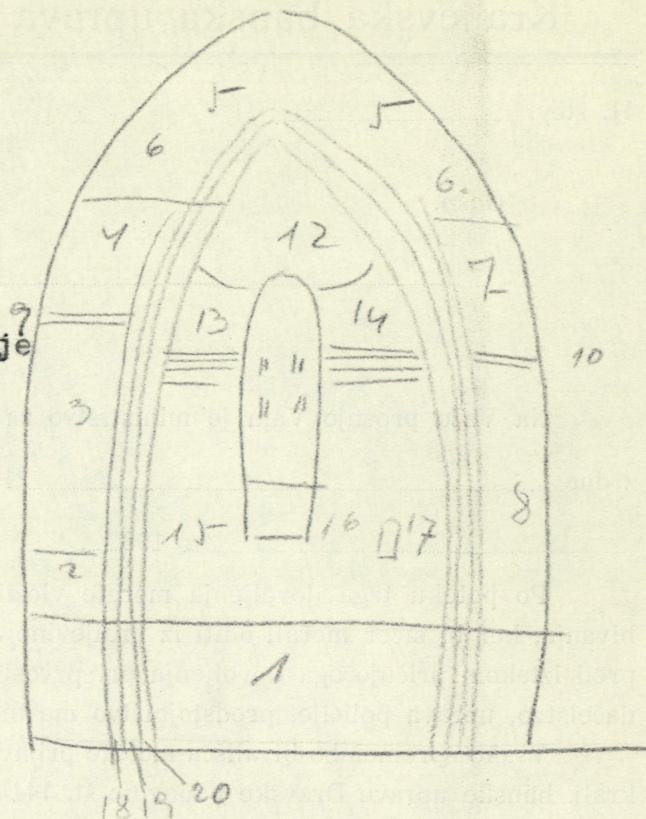
1. 2 plast oznanenja, 2. Rojstvo (2. pl.).
3. vrhnji del komplicirane arkade, arhit.
2. pl., 4. 5. vrhovi arkad nad apostoli.
3. plasti. 6. 4 apostoli v 3 pl., 7. po =

- klonitev 3 kraljev v 2 pl.
- 8. bordura 1 plasti
- 9. svetniške legende 1.plasti
- 9. 6 apostolov 3 pl.
- 10. odlomek iz 2 pl.
- 12. napis iz 3 pl.

- 1.hermelinov podstavek
- 2. ostanki 3 pl.(Madona v spomen.uradu je vzeta tu)

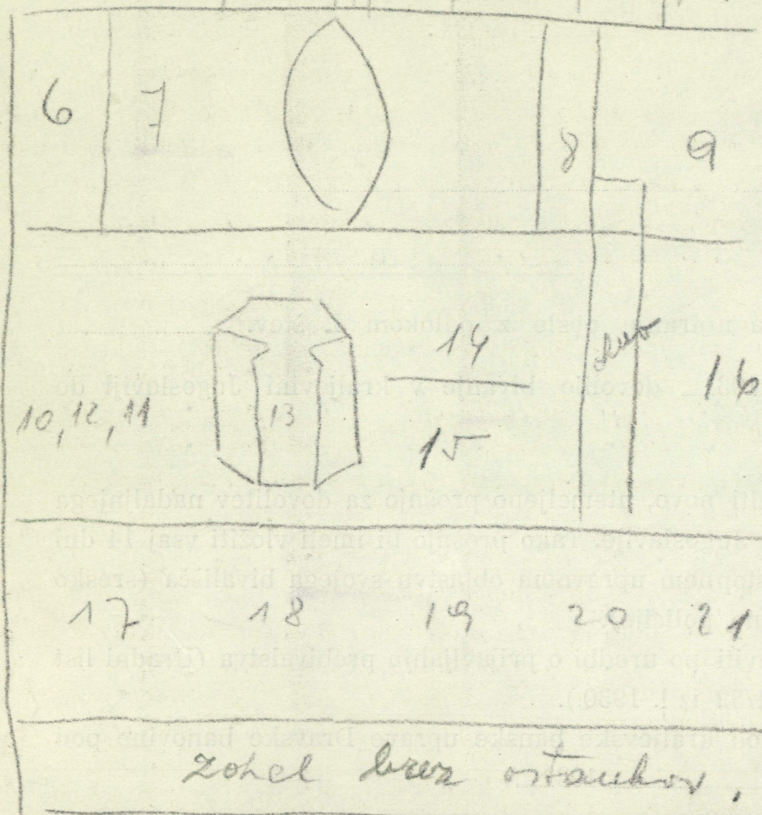
- 3.beg v Egipt 1. 1.
- 4. sv.Mihael 1.pl.
- 5. vitica 2.pl.
- 6. " 3.pl.
- 7. Mar. zaščitnica s plaščem 1.pl.
- 8. odlomek 1.pl.
- 9,10. 1.pl.
- 11.isto
- 12.Marjeta 3 pl., z napisi na obeh str.
- 13. klečeč angel Majestatis 1.pl.
- 14. " "
- 15.Rojstvo Jezusovo 1.pl.
- 16.židovska glava(Jožef?) 1.pl.
- 17. Jezusova glava 1.pl.
- 18. deloma bordura 1.pl.
- 19. palmetna vitica 1.pl(?)
- 20. vitica 2.pl.(?)

Juž.stena nerazl.ostanki vseh 3 plasti.V niši Jezus vstaja od mrtvih, nad njr dekorativen ~~xxx~~ lok in dolbina 3 pl.Nad tem nerazločene mešanice raznih ostkov. Na vzh.polovici stene: v loku na vrhu arhitektura 2 pl. Levo spodaj ni hirana skupina 3 pl.

sev.stena ladje.

1 2 3 4 5

Desno spodaj angeli pokopujejo
bradatega mrliča, 3.pđ.

Nad tem večji ostanek perspekt.
ogrodno izvršenih ahritektur 2 pl.

- 1,2,3,4,5 Ladislavova legenda.
 6. nepojasnen prizor
 - 7.posl.sodba
 8. odlomek prizora
 - 9.velika priklenjena pošast
 - 10.Katarinino mučeništvo, kolo.
 11. Katarino obglavljajo.
 - 12.Katarinin pokop.
 13. Ana Samotretja in 2 figuri.
 - 14.konjeniki v gorati pokrajini s
pasočimi se ovčami, na levi malik
na steburu.
 - 15.nekoga porivajo v peč.
 - 16.prisega serafa sv.Frančišku.
 17. - 21.izgleda da so posamezni pri
zori iste zgodbe.
- Na slavoloku na sev. strani pod
Ladislavovo legendo prizori iz le-
gende sv. Nikolaja, na oltarju kro-
nanje Marijino.

Levo in desno od slavoloka grba ustanovnikov.

Desno na slavoloku pod bitko, Savel padajoč s konja(?), spodaj križanje sv. Fe-
tra. Na oltarju nerazločno. Na juž.steni pod Ladislavovo legendo Ananija pri
Savlu, pod tem prizor s čitanjem. Pod tem ležeč zvezan mučenik na ražnju, ka-
mor ga pritiskajo z vilami (sv. Lovrenc) Del napisa - it passio - Pod tem vožnj

po morju, desno od nje prizor z lovom v gozdu in stoječa Marija. Ozadje posebno zračno, plava, rdeča. Barve: zelena, plava, rdeča, rumena, kar- nat roza modelirana z belo. Plastika močno povdarjena.

Stele, LXXXVI, 6.9.1947, str.30 - 32.

Napis v polkroglj. Gotske frakture, na vsaki strani po en pravokoten list s 4 vrsticami.

Začetek na desni: Čita se samo 1.vrsta Anno dni 14^oCCC^o vse ostalo nečitljivo. Levi napis bolje ohranjen, od prvih dveh vrstx samo nečitljivi ostanki.

3.mem(or) (ne čisto sigurno) mei
4.ioh̄is. aquile.

Napis ob vhodu v zakristijo je imel vsega 7 vrst. Čitljivi prvi dve, gotska fraktura: 1.Anno . dñi. m^oCCC^oLXXX^o

2.III^of^o ;fvit;iste.labor... 2020(ro)

Tretji napis pod zazidanim oknom ob slavaloku: gotska minuskula(fraktura) 5 vrst
1.Anno.dni.M^o.CCC^o

2.LXXX.nono.kl.

3.aug^o ti.v

4.h^o.op... tota.

5...di....

Na juž.steni ladje nad sliko lova na jelena in votivno sliko nad dolbino v steni je na enem mestu omet iz l.1389 odkrušen in se vidi spodaj starejši slikan omet v rdečem krogu rdeč posvetilni križ, kar kaže, da se slikarija ni izvršila takoj po dovršitvi.

Pod streho smrti sv.Petra je preko njegove plasti nad oltarjem naslikan tanki mlajši omet, skoraj popolnoma uničen. Slika - en face sedeča figura s krono na glavi. Prizor nerazločen. Rasovna razlika ne bi prevelika.

Stele, CXXVI, 6.8.1937, str.37-38.

Noch wollen wir einen Rückblick werfen auf die Tätigkeit jenes Malers in der Kirche von Turnišče. Von der Hälfte der nördlichen Ecke der Wand des

Wand beginnend, über dem Triumphbogen un der südlichen Ecke der Wand des Langhauses das Leben des Landesheiligen, des Königs Ladislav, als illustration heimischer Chroniken, deren Parallelen aber gerade durch die Gewölbansätze zerstört, oder unter denselben mit Kalk übertüncht wurden, was uns zum Beweise dient, dass hier, wie in Velemer, ursprünglich das Langhaus eine flache Decke hatte und erst später, wie es das Sanctuar schon gewesen eingewölbt wurde. Um für die Wandgemälde Aquila ^{als} den richtigen und gerechten Massstab zu finden, müssen wir wohl seine Kunstzeugnisse nicht mit jener der Künstler ersten Ranges vergleichen, noch dieselben mit dene mehr etwickelter Zeitläufe in die Parallele setzen, sondern bedenken, dass Aquila der beliebte Maler der Dorfpfarrer gewesen sei, und trotz seiner steierischen Abkunft sich ganz in den Geist seiner Committenten im Ungarlande fügte und deren Landesheilige, vielleicht nach bestehenden Mustern, vielleicht selbst nach eigener Auffassung darstellte.

Im allgemeinen ist er meistens den traditionellen Formen gefolgt. Malte die majestas Domini in der von Engeln getragenen Mandorla. Die Symbole der Evangelisten, den heil. Michael, den St. Georg und St. Martin, die heil. drei Könige u. s. w. gerade so, wie wir sie im übrigen Europa zu jener Zeit dargestellt finden. Seine Aposteln zeugen davon, dass er sich den Vorbildern der besseren Meister bediente. Aber aus seinem König Ladislav, seinem historischen Legendenkreise ist ersichtlich, dass er auch ausserkirchliche Gemälde zu malen im Stande war, und dem Sinne der Legende getreulich folgte. Wir pflichten gern dem Urtheile "Henszelmann" bei, wenn er, die Apostel in Martjanci für da vorzüglichste Werk Aquila's erklärte, weil die majestätischen hier und da durch ihre Attribute bezeichnenden Gestalten, jede für sich durch die plastischen Köpfe individualisiert erscheinen, und müssen bedauern, dass dieselbe Serie in Velemer ganz verschwunden ist, und uns nicht als Vergleichungsmittel der schablonenmässigen oder einer davon verschiedenen Darstellungsweise dienen konnte. Andererseits aber müssen wir eingestehen dass die verschiedenen Scenen in der Ladislavlegende von Turnišče z.B. in der Ver-

folgung des Tatarenhäuptlings und in der Schlacht mit dem Könige Salomon eine Lebhaftigkeit, richtige Auffassung und grösstenteils auch correcte Zeichnung als ganz gelungen erscheinen.

Neben so grossen Vorzügen ist es auffallend, dass nicht allein arge Verstösse gegen die Perspektive in der Architektur, sondern auch in der Landschaft vorkommen. Die Gestalten der Vorderreihe sind in der Regel vollständig gezeichnet, während die Dahinterstehenden oft ohne Füsse erscheinen. Selbst dort, wo wie beispielsweise im letzten Gerichte zu Velemer, die Verdammten in drei Reihen übereinander ohne irgend welche Abtheilung, wie in den zwei Reihen der Seligen vorkommen, wo wir also diese Gruppen uns nicht übereinandern sondern hintereinander denken müssen, sehen wir die Personen der mittleren Reihe verhältnissmässig viel grösser angelegt als die, welche im Vordergrunde stehen, vielleicht weil die heil. Könige und h. Priester vom Satan in die Hölle gezogen werden. In der obersten, folglich hintersten Reihe aber ist das nackte Weib auf dem der

Böse reitet, als Riesin gedacht, wenn hier nicht ein Fehler in der Zeichnung angenommen werden dürfte. Ebenso kindisch sind die Hirschen und Hasen mit den sie jagenden Hunden gezeichnet und gegen die Pferde als wahre Zwerglein dargestellt. Ähnlicher Weise treffen wir oft die unteren Extremitäten unverhältnissmässig verlängert und die Zehen der nackten Füsse durchschnittlich wie mit dem Messer in schräger Linie abgehackt, daher mit den wirklich schönen Köpfen in keinem Verhältnisse. Wenn man sagt diese Fehler seien den Gesellen zuzureiben, welche mit Aquila arbeiteten, müssten wir wohl annehmen, der Meister hätte durchaus die Köpfe gemalt und geradi die schwierigsten Extremitäten Stümpfern überlassen.

Der Faltenwurf der bunten, sehr häufig mit den verschiedensten Mustern jener Zeit ausgestatteten Kleider ist gefällig, breit, ohne die später gang und gäbe gewordene Zerknitterung. Die Kleider der schwebenden Engel, die mit ihrer Länge ganz deren Füsse bedecken, sind wirklich schwungvoll gehalten. Die Tiere Aquila's, als die häufig und zwar in verschiedenen Stellungen vorkommenden Hunde, Pferde, Stiere, Löwen und Adler sind weit entfernt das Un-

von Turnišče nach der Inschrift rückwärts dem Hochaltare im Jahre...1393.
 Letztere konnte ich nur mit grösster Mühe und wegen Mangel an einer Leiter,
 selbst mit Gefahr, an der dunklen Stelle entziffern. Die Schrift lautet:
 Anno dm M^oCCC^o

LXXXiiij m(ense) a(u)gusti
 factv(m) fuit h(oc) op(us) in vig(i)l(i)a
 (assumpcio)nis b(ea)te marie v(ir)g(in)s

..... Die letzten Zeilen sind leider wegen des darauf
 haftenden Kalkes unleserlich.

An einer anderen Stelle in demselben Raume befindet sich eine zweite Tafel,
 an der ich nur das Ende zu entziffern im Stande war:.....

.....vt sitis

Memor(es) mei

ioh(ann)is aquile.

Dass diese Stelle nicht übertüncht wurde, da sie hinter dem unförmlichen Al-
 tare den Schönheitsinn der alles Überweissenden nicht störte - ist als ein
 wahres Glück zu betrachten, indem uns dadurch zwei wichtige Laten gerettet
 wurden.

Wieviele Kirchen Aquila im westlichen Ungarn und vielleicht in Steiermark selbst
 geschmückt haben könnte, ist unbestimmbar. Die vermuthliche Entdeckung noch
 mehrerer Kirchen mit Aquila's Gemälden kommt uns desto wahrscheinlicher vor,
 weil seine Rührigkeit eine aussergewöhnliche sein musste. Wenn er zwischen den
 Jahren 1392 und 1393 die Kirchen von Martjanci und Turnišče malte, könne wir
 voraussetzen, dass er zwischen den Jahren 1378 und 1392 kaum untätig gewesen
 sei, und nun bleibt noch die Frage zu lösen, ob die Kirche von Velemér sein
 erstes, und jene von Turnišče sein letztes Werk gewesen sei?

Bezögen sich die Worte der Inschrift in Martjanci: Anno MCCCCLXXXII
 Edificata fuit ista Ecclesia - videlicet tempore plebani Erasmi - per manus
 Johannis Aquile, wie es kaum anders möglich ist, auf seine Bautätigkeit, so
 müssten wir Aquila als einen äusserst rührigen Künstler betrachten.

Dass zu jener Zeit Architekt und Maler, ja selbst Bildhauer in einer Person zu sein, keinen Widerspruch enthält, ~~weissexjeder~~.

Ich reiste mit dr. Henszelmann, in Begleitung unseres Freundes Joseph Steinbeck von Bellatincz aus nach Radkersburg, um an Ort und stelle Näheres über diesen Künstler zu erfahren. Auch diese Bemühung blieb fruchtlos, und ich glaube seitdem fest, dass wir nirgends fertige Aufklärungen über Aquila, dessen Namen einer Malerfamilie zwar in Italien bekannt war, vorfinden werden. Aber jedoch ist nicht zu verzweifeln, denn es ist sehr leicht möglich, dass an den Grenzen der Steiermarks, als dem Felde der grossen Tätigkeit dieses Malers irgendwo eine Erwähnung geschieht.

MDZK- št.16, 1.1874, str.213 -215. Kirchliche Wandgemälde des 13 und 14. Jahrh. in der Eisneburger Gespanschaft, von Fr.Romer.

"Turnischa ad Czerneck" imenuje vizitacijski zapisnik z dne 20. maja 1688 to prastaro župnijo in cerkev, posvečeno Marijinemu vnebovzetju. Patronat nad župnijo je imel ostrogonski nadškof Jurij Zecchi. Župna cerkev je precej daleč od trga (oppidum imenuje zapisnik Turnišče), a na zelo prijaznem prostoru (in loco amoenissimo) in dokaj prostorna. Židovje je bilo zelo staro. Na oboku prezbiterija omenja zapisnik starinske slike. Ladja je imela raven lesen strop, z raznimi bojami poslikan. Poslikana je bila s podolgovato opeko, prezbiterij pa z marmornimi ploščami in tu je bila grobnica Gašparja Banfija. Glavna vrata so bila na zapadni strani, manjša pa na južni, zakristijska vrata so bila obita z železnimi ploščami. Cerkvi je bil prizidan soliden in dobro proporcioniran zvonik, v katerem so viseli trije zvonovi. Cerkev in zvonik sta bila krita s hrastovimi škodljami, prezbiterij pa z opeko. V cerkvi sta bili dve prižnici; manjša in tesnejša je stala ob severni steni, iz katere so nekdanj predikantje zapeljevali

ljudstvo, pa je enega od njih hučič vrgel doli in od tega časa je cerkev nehala bitibluteranska". Na evangelijski strani poleg velikega oltarja je bil v zidu star, iz kamna izklesan tabernakelj. V cerkvi ni bilo nobenega znamenja konsekracije. Najsvetejše se je čuvalo v mali srebrni posodici v omerici, ker so mal lesen tabernakelj vlomili "Vlahi", oziroma vojaki karlovačkega polka in se ni moglo več v njem Najsvetejše dostojno hraniti. V kapelici, ki je stala v vasi, se tudi ni moglo hraniti radi nevarnosti pred mnogobrojnimi nemškimi četami, ki so takrat - po zmagi pri Dunaju 1683. - odganjale Turke.

Spovednica je stala sredi cerkve, vizitator je naročil, naj se prestavi k severni steni pod predikantovo pridiznico. V cerkvi je bilo pet zidanih, neposvečenih oltarjev. Na velikem oltarju je bila slika Marijinega vnebovzetja - Marija sedeča na prestolu - zraven nje angeli pa sv. Štefan (kraj) in Ladislav. Na vrhu je bila mala slika presv. Trojice na platno slikana. V ladji je bil ob južni steni oltar sv. Jurija, ki ubija zmaja. Na vrhu podoba Marijinega vnebovzetja. Ob severni steni je bil oltar prvomučenika sv. Štefana; o sliki svetnikovi pravi zapisnik, da je bila "elegantno" slikana, zgoraj ime Marijino. Oltarni nastavek je bil lesen in črnobarvan (menda v slogu nemške renesanse). Ob isti steni je bil oltar sv. Roka in Boštjana, gotovo spomin na kužne čase. Peti oltar sv. Katarine je stal poleg južnih vrat.

Cerkev je imela dva srebrna pozlačena keliha s pateno, pozlačen posodico za Najsvetejše, 16 ogrinjal (vela), 9 mašnih plaščev, tri rimske misale, 4 pozlačene svečnike, 5 antipendijev, 1 monštranco, 1 kadilnico in ostrogonski obrednik.

Fr. Kovačič: Gradivo za prekmursko zgodovino, 4. Vizitacijski zapisniki iz 17. in 18. stoletja.

ČZN. XXI. 1926. str. 13,14.

Devica Marija v Turnišču je omenjena leta 1334 v : Prekmurske župnije l. 1334 in 1501.

Fr. Kovačič: Građivo za prekmursko zgodovino.

ČZN. XXI. 1926. str. 7.

Köln - Andreas Kloster: Krog leve konhe prečne ladje je na podoben način gotiziran iz romanskega kroga v gotski poligon kot apsida v Turnišču. Stene so kar obsekane in povišane. Spodaj pa je rkog še ostal.

Stele, XIA, 1928, str. 13.

Salzburg - muzej C. Augusteum: Kamnit kip sv. Katarine. Sledovi prvotne slikarije. Značilen nasmeš in kodril. pol. 14. stol. Sorodne v profilu figuram v minoritski cerkvi na Dunaju. Pod nogami ima sključeno figuro. Gubanje že zrelo in značilno za poznejše 2. pol. 14. stol. in sienski ital. vpliv na češko in srednjeevropsko umetnost. Primer: Wenzelbibel in Turnišče. 1388 (tudi izraz Marije je soroden temu izrazu sv. Katarine, italj. slike v zagrebški Strossmajerjevi galeriji itd.

Stele, XIA, 1928, str. 1-2

Krka na Koroškem - starci močno italjanski. Velikanski trakovi značilni primeri v Turnišču. Slika sv. Pavla v pokrajini primeri z jezdni prizori v Tuenišču. Tudi tu veliko italjanskega elementa. Zač. 15. stol. stopi italjansko v ozadje. Ali je pri nas Janez Lj. obrnil tok?

Stele, XIVA, 1934, 51

BudaPest - spom.urad

Lelt napl 679/1912

poslednja sodba 80/1912

sv. Katarina pogreb. Napis na d. od sv. Ane : obbrias rex

Scene pod sv. Katarino 81/1912

Napis nad njimi: a. intrasset. impomariu. 7 ptimo(rmo?). occurerūt--a ^{duo} ~~suo~~. falsi
p?lpudes 7 dixerūt.../ε--?bošna? ^{porta?} pomerii clansa

napis ob ženi v sredi: Dav?ec?--

drugi napis:---madi---

qu---- poheca?

Napis na tabli; erat avt?--- deum?/ face? anor? .vñ // adeos tevi ga--//? nō
inde.s--ēs.de //

84/1912 Potovanje po ladji in lov na jelena. red mario stoječ mož z napisom
pod jelenom nad oknom glava z molečimi rokami (mogoče donator) 3 jezdeči.

83/1912 - slika pod oknom na severni. Sedeč kralj skupina vojakov in dekle.

82/1912 žena z možem v hiši (pod zap. oknom) napis... doma ou nogu? io--

85/1912 sv. Nikolaj in konec napisa o sv. Nikolaju: ...sed post h'//exib...ta..
dei filin?...// tem..ea? baatu//

86/1912 križanje sv. Petra. Napis nad sv. Petrom: crucifi...

87/1912 apostoli(levi)

88/1912 apostoli(desni)

89/1912 angel z goslimi s svoda prezbiterja

93/1912 oznanenje in rojstvo novejšje plasti v prezbit.

91/1912 angel z napisom

92/1912 angel z orglami

90/1912 " z mandolino. Napis: troni(~~Virtutes~~) dē a-- as.vtates(virtutes)

94/1912 rojstvo v absidi

95/1912 Beg v Egipt in kronanje v apsidi

96/1912 prvotne freske na sev.steni prezbit.

Stele, XVIIIA, 1932, str. 21-22'

Vsa oprava v novi cerkvi je iz stare. Arasna iz srede 18. stol. 2 prav l pi fini rokoko mizi za sveto posodje.

V vel. altariu Milostna M.B., oblečena, stoječa z detetom na desni roki, v levi žezlo. Uba k rnana. Na čas je tako težko sklepati, a mislim, da ni starejša kot iz 17, če ni iz 18. stol.)

Prižnica ima kipe, ki so 4 Evangelisti in reljef sv. Pavla.

Sev.str. altar ima lepo rokoko sliko s . Stefanu muč. v atiki. Glavna slika pa krasna baročna slika sv. Monata v ornatu, klečečega v oblakih, v katerih švigajo bliski in prosi Boga očeta, ki sedi zgoraj z žezlom in zem. oblo.

Spodaj je vidna graščina, dalje 2 cerkvi, več ljudi in nekaj kmečkih hiš v hribu. Napisni trak pravi: Donate eCce VenerVnt tibi pII CLientes! VttV Irato Pa tri sVppLICes Vt abriI,.....(mogoče tu še ena beseda, golida Florijanova je kriva) frVCtVs aVe iLLaesI sInt a grandIne(1757)

V juž. stran. altariu je krasna slika Pieta pod križem. in v atiki sv. Janez Nep. Vse te slike spadata sedaj med najdragocenejše slike v cerkvah Slovenije. Nova cerkev ima na mozaiku glav. portala napis: Anno inflagationis orbis terrarum MCMXIV

MCMXV. Postavil jo je grof Zichy.

Stele, II, 18.9.1920, str. 5758.

Kapelica poleg župnišča v selu je novejša zgradba, verjetno iz sr.19.stol. Na to se nanaša tudi kr-nogram na slavoloku, ki datira obnovitev kapelice ca 1860 (sem v naglici pogledal in si nisem natanko za pomnil) Vel.oltar jako le-po baročno delo ca 1700.+sto velja o stran.oltarju in o sliki in njenem okvirju nad njim.] Radi božje službe nisem mogel natančneje pogledati.

Stele, II, 18.9.1920, str.41.

TURNIŠČE - starejša kapela sv. Antona Padovanskega.

Poleg župnišča je stala kapela sv. Antona Padovanskega, kjer se je ~~čuv~~ o Najsvetejše. Imetja pa ta kapela ni imela nobenega, popravljala se je z milodari župljanov. Krita je bila s hrastovimi deskami in dobro zaprta.

Fr. Kovačič: Gradivo za prekmursko zgodovino, 4. Vizitacijski zapisniki iz 17. in 18. stoletja.

ČZN XXI. 1926. str. 16.